Tidningen
Hemvärnet
Nationella Skyddsstyrkorna
NUMMER 5–6 DECEMBER 2009

NORGES NYA GENERALINSPEKTÖR

TRAFIKSOLDATER SÖKES!

GOTT NYTT HEMVÄRNSÅR

Stora förändringar väntar 2010

En nödvändig utveckling

NÄR DU LÄSER DETTA står vi mitt uppe i lanseringen av vad som förmodligen är en av de största förändringarna i hemvärnet i modern tid. Det innebär att vi inför ett nytt utbildningssystem, nya avtal samt reviderar vårt premiesystem så att det stödjer dessa förändringar. Allt detta syftar till att skapa direkt tillgängliga och användbara hemvärnsförband som kan användas till skydd och bevakning i såväl fred, kris som krig. Vi har nu fått nästan allt det vi önskat under flera år. Således är det nu upp till bevis.

Vi ska ha intagit vår något förändrade struktur senast 2012 och vi ska använda tiden till att göra den förbandsutveckling som är nödvändig för att nå målet. Jag vill särskilt understryka behovet av att vi använder vårt unika medinflytandesystem i detta arbete.

Sedan återstår bara en sak och det är att öva och träna så det står härliga till.

DU NÅS I DETTA NUMMER av en bilaga som beskriver förändringarna och vad de innebär för dig. Jag har under de senaste två månaderna rest runt inom förband, utbildningsgrupper och medinflytandeorganisationen för att resonera kring dessa förändringar. Jag har uppfattat att förändringarna kommer att gå bra och att alla förstår nödvändigheten av att ta ett sådant här utvecklingssteg. Det finns mer att läsa på hemvärnets hemsida, webbadress står i det personliga brev som jag sänt till alla hemvärnssoldater.

Den senaste tiden har genomförts ett intensivt internt informationsarbete. Nu fokuserar vi på vårt jubileumsår och födelsedagen den 29 maj. Under de olika jubileumsaktiviteterna ska vi tillsammans belysa den roll hemvärnet med de nationella skyddsstyrkornas roll har i samhället. Vi ska med olika verksamheter, seminarier och andra aktiviteter beskriva för allmänheten vad hemvärnssystemet innebär och vilken nytta man kan ha av detta. Mycket av jubileumsaktiviteterna genomförs inom ramen för ordinarie verksamhet, men ett antal speciella evenemang är värda att nämna som ett antal seminarier på olika platser i landet, kring hemvärnets roll i fred, kris och krig. Dessutom deltar vi i landsbygdsriksdagen och på högvakten den 29/5 är det såväl på- som avgång ur hemvärnet. Vidare genomförs insatsövningen i Stockholm med två insatskompanier och deltagande från Norge och Danmark.

Rikshemvärnschefens insatsövning genomfördes i september med deltagande från Blekinge, Bohus-Dal, Upplands-Västmanland och Gotland, samt en insatspluton från Norge. Reportage från övningen var med i förra numret av tidningen. Efter utvärderingen kan jag konstatera att det var en väl genomförd övning, utmärkt stödd av Gotlandsgruppen, vilket borgade för ett gott utbildningsresultat såväl i skarpskjutning som i olika moment under fredsförhållanden.

I BÖRJAN AV NOVEMBER genomfördes Rikshemvärnstinget. Som vanligt var det tre dagars hårt arbete för delegaterna med 67 motioner att behandla i utskott och plena. Det fanns dock tid över för att under trevliga och gemytliga former utbyta tankar och idéer om hemvärnets verksamhet och utveckling. Tingets behandling av motionerna innebär att det nyvalda rikshemvärnsrådet kommer att ha en hel del arbete framför sig med att försöka att verkställa de beslut som tinget fattat. Apropå motioner så är det mycket viktigt att motionera och därmed göra sin röst hörd. Även om tingets beslut skulle bli ett avslag för just din motion, så beaktas motionen vid kommande utveckling. Så är till exempel fallet med befattningspenning till ställföreträdande gruppchef som trots flera tings avslag nu kunnat bli verklighet.

JAG VILL SÅ önska dig och de dina en Riktigt God Jul och ett Gott Nytt År och välkommen in i det reformerade och utvecklade hemvärnet 2010.

ROLAND EKENBERG
Rikshemvärnschef

Tidningen Hemvärnet
Nationella Skyddsstyrkorna

NR 5/6 DECEMBER 2009.
ÅRGÅNG 69

BESÖKSADRESS
Banérgatan 62, Stockholm

POSTADRESS
Tidningen Hemvärnet
107 85 Stockholm
Tel: 08-788 75 00
Fax: 08-664 57 90

REDAKTION
Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
Tel: 08-788 97 38
E-post:
therese@akerstedt.org

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Redaktionsassistent:
Pia-Lena Jansson
Tel: 08-788 97 15
E-post:
pia-lena.jansson@mil.se

Grafisk form och layout:
Barbro Forsberg Grafisk form
barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION
Helår/5 nummer: 100:-
Plusgiro: 456177-5
Utlandsprenumeration: 200:-

ANNONSBOKNING:
News Factory
Patric Vedin.
Tel: 08-587 86 535

E-post:
patric.vedin@newsfactory.se

UTGIVNINGSPLAN

Nummer	Manusstopp	Utkommer
1	1/2	5/3

TS-kontrollerad upplaga 2008:
30 800 ex

Tryck:
Sörmlands Grafiska AB, 2009

MILJÖMÄRKT 341 078 TRYCKSAK

För icke beställt material ansvaras inte. Författarna till insända artiklar förutsätts godkänna att texter och bilder läggs ut på tidningens hemsida.

5

14

18

26

30

INNEHÅLL NR 5–6/09

Nyheter 4–17

Rätt kemi 5
Arbetet med CBRN-enheterna går snabbt framåt.

Nya avtal och reviderad ersättning 6–9
Så många dagar måste du göra
– och så mycket pengar får du.

Rikshemvärnstinget på Kvarn 10–11
Ja till solglasögon och snöskor.

Dagny testar förbanden 12
Beredskapsövningen visade på brister i ledningen.

Ny chef i Norge 14
Intervju med generalinspektören Kristin Lund.

I sitt rätta element 18–21
Södertörnsbataljonen skyddar skärgården.

Här drillas cheferna 22–23
Konstruktiv kritik ger snabbare utveckling.

Med nosen som främsta vapen 24–25
Bonus hittade försvunnen kvinna.

KFÖ populärt bland soldaterna 26–27
I Skåne och Halland övar man för fullt.

Säkra förare 28
FMCK drillar ungdomar.

Kultur: Norsk film och svensk utställning 30–31
Från motståndsrörelsens kamp till internationella insatser.

Kårerna spelar upp 32
Tuffa inspektioner och utländska besök.

Debatt 33–35

OMSLAGSFOTO: THERESIA VISKA

TIDNINGEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.tidningenhemvarnet.se

Nu snäpper vi upp oss!

TIDNINGEN som du håller i handen är den sista i det nuvarande formatet. Precis som resten av hemvärnet kommer tidningen att genomgå en stor förändring 2010. Redan i nummer 1 blir det ny layout och nytt innehåll, även om vi givetvis behåller många populära delar.

Vi håller som bäst på att vässa både innehåll och utseende. Är det något du saknar eller vill förbättra så hör av dig – tidningen är till för er hemvärnssoldater.

Den del som i dag kallas debatt kommer att byta namn till insändare. Vi vill uppmuntra läsarna att skriva om både positiva och negativa saker, och korta notiser blir minst lika välkomna som längre artiklar. Vad tycker du om de förändringar som införs 2010? Var inte rädd för att mejla in dina åsikter!

Nästa år kommer det som många efterfrågat – högre ersättning till soldater och gruppchefer. Syftet med det reviderade ersättningssystemet är att göra det möjligt för er att ta ledigt på vardagar. Syftet är inte att vi ska tjäna pengar. De personer som ser en hög befattning som ett sätt att tjäna pengar ska avskiljas – det kommer att bli tydliga krav på vad befäl förväntas göra. Men ni som uppfyller ert avtal och dessutom får en slant över är väl värda det, precis som era familjer.

SAMTIDIGT som det reviderade ersättningssystemet införs försvinner den bästa av ursäkter för att inte ta på sig stridutrustningen: "jag har inte råd att ta ledigt". Givetvis finns det alltid en minoritet av höginkomsttagare, och en del andra personer, som inte kommer att få full täckning för sina inkomster. Är hemvärnet inte värd inkomstbortfallet ska man inte vara med.

Det kommer inte heller att finnas några ursäkter för de yrkesofficerare som inte tar sitt ansvar. Har man inte förstått att hemvärnssoldater ska erbjudas lika bra och moderna övningar som värnpliktiga så är det dags att jobba med något annat. Många av yrkesofficerarna gör ett fantastiskt jobb. Visa er uppskattning för dem och klaga på de som inte sköter sig.

I realiteten kommer de nya avtalen inte att innebära att soldaterna gör så mycket mera tid. Redan i dag rycker många vanliga soldater in på fredag och ut på söndag. Många gör dessutom ytterligare någon skjutning eller annan övning/utbildning vilket gör att man kommer upp i fyra dagar. Skillnaden är att man slipper all dötid som uppstår vid varje inledning och avslutning. För insats kommer det förmodligen att bli lättare, många har övningar nästan varje månad. Nu koncentreras det i stället till två tillfällen. Men det kommer även finnas möjlighet till fler övningar utöver de som avtalet kräver.

Kraven på er kommer att bli tuffare, men det innebär också att ni kan ställa högre krav. Jag ser fram ett Gott Nytt hemvärnsår och hoppas att ni gör detsamma.

THERESE ÅKERSTEDT
Chefredaktör

Trafiksoldater sökes!

Från 2011 ingår en trafikpluton i hemvärnets krigsorganisation och rekryteringen av trafiksoldater har redan börjat. Soldaterna ska arbeta med fast och rörlig trafikreglering samt lotsning.

– Fast trafikreglering görs via skyltar och rörlig genom trafikpost med förordnande att reglera trafik med polismans tecken. Lotsningen innebär att man åker med förbandet och leder dem till rätt plats, det kan kombineras med trafikreglering, säger Stefan Ekroth på Skaraborgsgruppen som leder arbetet.

Han har lång erfarenhet av att utbilda trafikplutoner och har arbetat som trafikinstruktör.

– Det är en skarp uppgift att reglera trafik och trafiksoldaterna jag utbildat har varit mycket motiverade.

Alla trafikanter är skyldiga att följa de tecken som trafikposten ger, oavsett om man är civil eller militär.

2005 fick Försvarsmakten en förfrågan av polisen om att hjälpa till med trafikreglering vid större påfrestningar, exempelvis om en tankbil med farligt avfall välter i centrala

En MC-ordonnans ur hemvärnet övar trafikreglering.

Göteborg och trafik måste ledas om. Polisen har nämligen starkt begränsade resurser vid större händelser. Tidigare fanns denna resurs i Försvarsmakten som trafiksoldater och transportledning, men i framtiden kommer det bara att finnas en till två MOVCON-plutoner som kontrollerar transportrörelser.

Varför behövs det en trafikpluton i hemvärnet?

– En till två MOVCON-plutoner räcker inte till vid större påfrestningar och detta gör att man gärna vill ha hjälp av hemvärnet. I händelse av krig får chefen för MOVCON-plutonen en hemvärnstrafikpluton sig underställd och kan då bli ännu effektivare vid exempelvis utskeppning av förband som NBG eller andra trupprörelser. Dessutom kan hemvärnets trafikpluton vara behjälplig vid frivilliga insatser som vid O-ringen eller Vasaloppet, säger Stefan Ekroth.

De som han försöker rekrytera är soldater som gjort värnplikt som trafiksoldater, militärpoliser, transportledare eller MOVCON-soldater. Om allt går som planerat och han lyckas rekrytera två till tre grupper så påbörjas en utbildning redan nästa höst. För de soldater som har ett relativt nytt förordnande att reglera trafik kan det räcka med en repetitionsutbildning på 40 timmar, vilket motsvarar två helgövningar. Är det många med gamla förordnanden kan det bli aktuellt med den ordinarie trafikutbildningen på 80 timmar.

– Man skulle kunna ge samma tilläggsutbildning för MC-ordonnanser. Om trafikplutonen sätts in kan man förstärka den med dessa som då skulle göra stor nytta för plutonens framkomlighet, säger Stefan Ekroth.

Trafikplutonen kommer att utgå från Trängregementet i Skövde där även Skaraborgsgruppen finns.

Är du intresserad av att ingå i trafikplutonen så kontakta Stefan Ekroth på Skaraborgsgruppen, 0500-465322, stefan.ekroth@mil.se

TEXT & FOTO:
THERESE ÅKERSTEDT

Ris och ros i fordonsförsöken

Hemvärnets terrängbilar ska fasas ut och nu genomförs fordonsförsök för att hitta ersättare på den civila marknaden. Fordonen som provats är en minibuss och en pickup.

I Dalarna har man testat en minibuss av typen Toyota Hiace vid fem olika tillfällen.

– Minibussen klarar inte av att transportera en insatsgrupp. Åtta soldater med ammunition, vapen och stridsutrustning blir för mycket viktmässigt, det går bara med fem eller sex soldater, säger Dan Gommel på Dalregementsgruppen.

Då har man inte räknat med strids- och trosspackning samt grupputrustning som Ksp 58 eller granatgevär. Det blir dessutom trångt i minibussarna med stridsutrustning på. Fördelen med en minibuss per grupp är att det är lättare att leda. Man söker nu efter ett annat ett fordon som är enkelt att utbilda på och som bara kräver B-körkort.

– Nu tittar vi på större fordon med en totalvikt på max 3500 ton och en lastvikt på 1200 kilo eller mer, det finns fyra modeller som klarar det kravet, säger Dan Gommel.

I Skaraborg har man provat en Volkswagen pickup med dubbelhytt som rymmer fyra soldater, totalt krävs det åtta bilar samt ett ledningsfordon till en insatspluton.

– Vi klarar precis maxvikten och får med all utrustning, inklusive hundburar. Soldaterna är helnöjda, det är det bästa fordon de haft. Den taktiska rörligheten är bra men problemet är ledningen och sambandet eftersom man är uppdelad på halvgrupper. Den största nackdelen är kostnaden eftersom det krävs nio bilar för varje insatspluton, säger Stefan Ekroth på Skaraborgsgruppen.

Dessutom har båda grupperna testat ett speciellt släp att transportera plutonens hundar i.

– Hundsläpet är bra, men det är inget soldaterna vill ha eftersom det är för omständigt att köra och kräver BE-körkort. En annan nackdel är att man inte kan dela upp hundekipagen, säger Stefan Ekroth och Dan Gommel instämmer.

Som ledningsfordon har man

Insatssoldater från Dalarna under försöket med minibuss som gruppfordon. FOTO: DAN GOMMEL

testat en Mercedes-Benz Sprint med stabsplats och båda testgrupperna tycker den är jättebra, trots att dess föregångare som använts i Försvarsmakten fått en del kritik. Den Sprint som nu har prövats har varit en version med ett längre axelavstånd. Man har även testat en ammunitionspickup samt ett släp för transport av gruppmateriel.

Fordonsförsöken fortsätter även nästa år och de nya fordonen ska tillföras hemvärnet från 2012.

THERESE ÅKERSTEDT

Med kunskap som främsta vapen

Arbetet med hemvärnets CBRN-förband går snabbt framåt. På SkyddC i Umeå är man beredd att genomföra de första utvecklingsövningarna, då man testar personal och materiel, redan nästa år.

– CBRN-förband i hemvärnet är ett effektivt sätt att säkerställa ett skydd över ytan och över tiden, säger Rune Karkea på SkyddC.

■ Från 2014 kommer SkyddC att ha ett stående CBRN-förband stationerat i Umeå och enheterna i hemvärnet är tänkta att bli ett komplement till detta. Händer det något exempelvis i Göteborg kommer SkyddC-förbandet i Umeå att, i bästa fall, ligga minst fyra timmar efter på grund av restiden och då krävs att de står i högsta beredskap. Tanken med hemvärnets CBRN-förband är att det snabbt ska kunna vara på plats vid en överraskande händelse för att hantera de initiala effekterna och senare även kunna stödja SkyddC CBRN-enhet när den väl är på plats. Hemvärnets CBRN-förband kommer bestå av rekognoserings- samt saneringsgrupper samt någon form av ledning. Enheterna kommer att stationeras i några få prioriterade områden, exempelvis Göteborg, Malmö, Stockholm samt Umeå som även fungerar som funktionscentrum. Den taktiska, organisatoriska, ekonomiska och organisatoriska målsättningen för hemvärnsförbandet lämnas in i dagarna. Inriktningen är att hemvärnets CBRN-förband ska ha samma moderna materiel som insatsorganisationen i övrigt, dels för att erhålla god förmåga och dels för att den utbildning som genomförs vid SkyddC kan nyttjas av hemvärnsförbandet.

CBRN-personal under den nordiska övningen Reccex som SkyddC var värd för.
FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

– Det finns bra ny CBRN-materiel som ska användas. Om hemvärnet får samma utrustning som resten av insatsorganisationen så har man mycket att vinna. Ser man på numerären i hemvärnet så är det konstigt om det inte finns en öppning, säger Rune Karkea.

När det gäller fordon och personlig stridsutrustning anpassas den till hemvärnets materiel.

CBRN-förbandet kommer även att bli en resurs för det civila samhället. Även om exempelvis räddningstjänsten har viss utrustning så är det inte säkert att personalen är tillräckligt samövad och har de resurser som krävs för att klara större olyckor eller sabotage.

– Hemvärnets CBRN-förband kommer inte att blir en dubbelkompetens gentemot den civila beredskapen, poängterar Rune Karkea.

Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg har drivit på arbetet.

– CBRN är en eftersatt tjänstegren. Det är viktigt ur ett nationellt perspektiv och väsentligt för hemvärnet, säger han.

THERESE ÅKERSTEDT

Rekrytering av jägarsoldater till ny pluton

■ Kavalleri- och jägarförbundet rekryterar en pluton i Stockholmsområdet till hemvärnet.

– Det underlättar rekryteringen att ha samma bakgrund och samma erfarenheter. Soldaterna vidmakthåller sina erfarenheter samtidigt som de löser hemvärnets ordinarie uppgifter. Det skapar bredd och ökad handlingsfrihet för hemvärnet, säger Johan Nyström som är ordförande för Kavalleri- och jägarförbundet som ingår i Försvarsutbildarna.

Rekryteringsarbetet började i augusti, i november var en halv pluton rekryterad och försöket har mottagits väl bland både soldater och högre befäl.

– Vi har tagit initiativet till att rekrytera en pluton eftersom hemvärnet har en väl fungerande utbildningsorganisation anpassad för ett särskilt utbildningsmål. I stället för att bara få soldater i hemvärnet att gå med i vår organisation så jobbar vi aktivt för att få med våra medlemmar i hemvärnet. Vi ska försöka hjälpa till att rekrytera mot målet 22 000 soldater.

Inom ramen för hemvärnet så har Försvarsutbildarnas olika specialförbund en viktig funktion att fylla enligt Johan Nyström.

– Frivilligrörelsen kommer att spela en viktig roll i framtiden. Ett av rörelsens framtida uppdrag kommer sannolikt vara stöd gällande rekrytering till Försvarsmaktens insatsorganisation, både nationellt- och internationellt. Kavalleri- och jägarförbundet gör detta genom att hjälpa hemvärnet med dess soldatrekrytering, samtidigt som vi vidmakthåller folkförsvarstanken, ökar insatsförmågan och visar att vi aktivt stödjer Försvarsmaktens omställning. Vi stödjer även hemvärnet med erfarna och professionella instruktörer.

De framtida soldaterna behöver inte nödvändigtvis vara grundutbildade jägare, utan det är den personliga lämpligheten som är mest avgörande i rekryteringsbedömningen. Inom ramen för Försvarsutbildarna kommer soldaterna även att genomföra kompletterade utbildning med stöd av jägarbataljonen i Arvidsjaur, K 3 och HvSS. Orsaken är att man vill underlätta rekryteringen även till K 3 och Jägarbataljonens insatsorganisation.

Johan Adolphson som är plutonens bataljonchef välkomnar initiativet:

– Detta är ett fantastiskt och kreativt initiativ från Försvarsutbildarna som kan ge dem en viktig plats som rekryteringsbas åt insatsorganisationen.

TÅ, RK

MER INFORMATION FINNS PÅ WWW.KAV-J.SE

Omvandlingen har börjat

De närmaste åren kommer bli en spännande och utvecklande tid för hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna. Redan nästa år blir några av de stora förändringarna verklighet.

■ För att möta de ökade kraven på hemvärnet införs ett nytt utbildningssystem med Hv-KFÖ, ett reviderat ersättningssystem och ett nytt avtal. Dessa förändringar börjar gälla den första januari.

BÄTTRE ÖVNINGAR

Krigsförbandsövning, KFÖ, har testats under tre års tid och är baserat på samma principer som Försvarsmakten använde fram till slutet av 1990-talet.

– Vårt nuvarande utbildningssystem ger oss 47 procent i avtalsuppfyllnad och tillfälligt sammansatta förband. Hemvärnsplutonen är stridenheten och vi behöver längre sammanhållande övningar och koppla dessa mot de krav som ställs på hemvärnet, säger rikshemvärnschefen Roland Ekenberg.

Hv-KFÖ:n är uppdelad på ett förbandsår och ett befattningsår. Övningarna ska vara kopplade till hemvärnets uppgifter och möta inriktningspropositionens krav att ”Huvuddelen av förbandet ska kunna verka inom ett dygn och mindre delar inom några timmar”. KFÖ och SÖF ska vara på samma tid varje år och inte delas upp. Målet är att skapa väl fungerande krigsförband, utveckla ledningsförmågan och öva cheferna i deras befattning. Om det finns vakanser på nyckelbefattningar kan personal från en annan bataljon lånas in.

KFÖ-systemet ställer även hårdare krav på utbildningsgruppernas befäl som ska erbjuda ”mycket väl förberedd och relevant utbildning”. Det innebär att samtlig personal måste arbeta med KFÖ-veckan samt att de har rätt kompetens för att leda utbildningen. För att undvika dötid under utbildningen krävs förbandsinstruktörer samt säkerhetsansvariga. Om man använder personal från hemvärnets som instruktörer och figuranter ska de i första hands ta från en annan bataljon än den som övas. Alternativa övningar ska kunna sättas in om de planerade inställs på grund av väderförhållanden.

Vägen är utstakad. I framtiden kommer den stora majoriteten av hemvärnssoldater att erbjudas samma typ av övningar som insats har i dag, här en bild från insatsövningen på Gotland.

FOTO: STAFFAN CLAESSON

• SÖB – Särskild övning befäl

Innan KFÖ hålls en SÖB, särskild utbildning befäl, som pågår från fredag eftermiddag/kväll till söndag eftermiddag/kväll. Då planeras KFÖ-veckan men även muntliga stridsövningar, förstegsutbildning samt stabsarbetsmetodik.

• KFÖ-förbandsår

Under förbandsåret övas stridsuppgifter i främst grupp och pluton med skarp och lös ammunition. Man gör dock avbrott för formella utbildningsmoment som baskrav, vapensäkerhet och skyddsvakt. Cheferna genomför förstegsutbildning, muntliga stridsövningar och stabsövningar.

• KFÖ-befattningsår

Under befattningsåret övas den enskilde soldatens förmåga och förbandets funktioner och tjänstegrenar. Då finns det möjlighet att sköta bemanning, säkerställa kompetenser och certifieringar samt arbeta med utrustning och materiel. Det kan även finnas specifika utbildningsbehov så som särskilda bestämmelser och säkerhetssystem vid förbandens skyddsobjekt, och hot och risker kopplade till dessa. Under befattningsåret övar bataljonsstaben på ledningsträningsanläggningen i Enköping.

• SÖF – särskild övning förband

De hemvärnsförband som har längre tjänstgöring, dagens insats, har ytterligare en övning per år. Insats har kortare inställelsetid och ska kunna påbörja verksamhet fyra timmar efter inryckning. De ska övas under olika beredskapsgrader och delvis i tätort. Stort vikt läggs på träning av tjänstegrenspersonal, som hundförare och ordonnanser, och att cheferna lär sig använda dessa effektivt. Skarpskjutning i ”SIB-anläggning” beskrivs som eftersträvansvärt.

Förutom dessa övningar kommer det även finnas kompletterande utbildning, tidigare kallad hemortsutbildning, då viss ersättning utgår men detta räknas inte som avtalstid. Dessutom överväger man att införa Krigsförbandskurs, KFK.

NYTT AVTAL

Ett nytt avtal införs där timmar ersätts av dagar. Soldaterna kommer att göra fyra respektive åtta dagar per år och minst en KFÖ per år.

– Timmarna är snart historia, vi går mot dygnsavtal. Målbilden är ett gemensamt avtal för alla, alla är hemvärnssoldater, säger Roland Ekenberg.

I dag finns ett hemvärnsavtal och ett avtal för frivilligpersonalen. Eftersom frivilligavtalet kräver ändringar i förordningar är målbilden att det ska inlemmas med hemvärnsavtalet 2011. Redan nästa år är dock frivilligavtalet ändrat så att det rör dygn precis som hemvärnsavtalet.

Vissa chefer måste skriva på avtalet redan i januari för att få sin ersättning. För soldater och gruppchefer gäller det att skriva på det nya avtalet innan eller i samband med att man rycker in för sin KFÖ, annars får man ersättning enligt det gamla avtalet.

REVIDERAT ERSÄTTNINGSSYSTEM

För att kompensera för att KFÖ-veckan tar vanliga arbetsdagar i anspråk har man reviderat ersättningssystemet. Soldater får 3500 kronor och insatssoldater 7000 kronor per år vid uppfyllt avtal, förutom dagersättning eller dagpenning. Den högre reviderade ersättningen betalas bara ut till de som skrivit på det nya avtalet.

– Ersättningssystemet är till för att stödja den övriga verksamheten. Soldaterna ska inte förlora på att vara med. Det är en tyngdpunkt på enskilda soldater och de som har personalansvar, förklarar Roland Ekenberg.

THERESE ÅKERSTEDT

UTBILDNING I HEMVÄRNET

1. HV-KFÖ (SÖB, KFÖ och SÖF) – räknas som avtalstid
2. Kompletteringsutbildning
3. Kursverksamhet
4. Medinflytandeverksamhet
5. Övrig tid: (inga förmåner)
   - Föreningsverksamhet
   - Rekryteringar
   - Egna samlingar och informationsträffar

FAQ

Vilka övningar måste jag vara med på för att uppfylla mitt avtal?
Alla måste delta i en KFÖ, hur många dagar du måste vara med på beror på befattning. För soldater innebär det fyra dagar från torsdag morgon till söndag kväll. Högre chefer ska göra en SÖB och insatssoldater med åttadagarskontrakt samt insatsbefäl måste även göra en SÖF. En lista över befattningar och antal dagar finns på nästa uppslag.

Jag kan inte vara med på min egen KFÖ eller bara vara med på en del av övningen, kommer jag inte att få någon ersättning?
Endast de som deltar under hela KFÖ:n får sin utbildningspremie. De som inte kan göra KFÖ med sitt eget förband eller inte gjort full tid ska få möjlighet att göra det med något annat hemvärnsförband. Detta måste givetvis anmälas i tid så att utbildningsgruppen hinner fixa det praktiska och planera transporter samt ge dig information om övningen.

Jag kommer göra utlandstjänst nästa år, vad händer då?
Gör man utlandstjänst räknas det som ett fullgjort avtal, du får dock inte någon utbildningspremie från hemvärnet. Om du deltar i övningar och gör din avtalade tid får du utbildningspremie som vanligt.

Måste jag skriva på det nya avtalet?
Under 2010 får personal vara kvar med det gamla avtalet och den lägre ersättningen, om de gör sin kontrakterade tid. 2011 är det endast de som skrivit på det nya avtalet som får vara kvar i hemvärnet.

De soldater och gruppchefer etc som inte skriver på det nya avtalet innan de gör sin KFÖ får ersättning enligt det gamla systemet under 2010. Det går givetvis att skriva på avtalet i samband med att man rycker in på KFÖn och få den högre reviderade ersättningen. Vissa chefer som får sina utbetalningar månadsvis måste dock skriva på det nya avtalet senast 1 januari för att få sin månadsutbetalning i januari, månadsersättningen betalas inte ut retroaktivt.

Vad händer om några i min grupp skriver på ett fyradagarsavtal och några ett åttadagarsavtal? Kommer man att splittra gruppen?
Målsättningen är att så många som möjligt ska skriva på ett åttadagarsavtal eftersom cirka 16 000 av de 22 000 som ska ingå i hemvärnet ska ha detta avtal. Under nästa år ska de soldater som skriver på åttadagarsavtal vara kvar i sitt vanliga kompani men samlas i en eller flera tillväxtplutoner. De gör KFÖ med sitt vanliga kompani men även en SÖF då de samverkar med ett insatskompani. När det finns tillräckligt många tillväxtplutoner samt materiel och fordon till dessa för att bilda ett nytt insatskompani kan därmed ett vanligt kompani omvandlas till ett insatskompani. Målsättningen är att det på längre sikt ska finnas 1–2 vanliga kompanier samt 2–3 insatskompanier per bataljon.

Ger introduktionsutbildningen utbildningspremie som Hv-KFÖ gör?
Nej, introduktionsutbildning räknas som kurs och då utgår kursförmåner.

Hur många dagar måste jag göra och hur mycket ersättning får jag?
Antalet dagar och ersättningens storlek beror på din befattning. En lista med befattningar samt antal dagar och ersättning finns på nästa uppslag. Det är dock klart att den reviderade ersättningssystemet innebär en betydande höjning för vanliga soldater, från 400 kronor till 3 500 kronor, samt för ställföreträdande gruppchefer som inte fick någon befattningspeng tidigare. Man satsar även på de chefer som har personalansvar.

Vilka förändringar har man gjort i det reviderade ersättningssystemet?
Man har justerat befattningspengen, som alla utom soldater får, samt utbildningspremien. Övriga ersättningar är oförändrade, en lista på dessa finns på nästa uppslag.

När får jag ersättningen?
Månaden efter du uppfyllt avtalet, dvs gjort din KFÖ/SÖF.

Måste jag betala skatt på ersättningen?
Nej, det innebär att en ersättning på 3 500 kronor motsvarar cirka 5 000 kronor i "vanlig" lön.

Jag måste ta ledigt från arbetet, kommer jag kompenseras för detta?
Tar du ledigt från arbetet får du ersättning för dessa dagar enligt SGI, sjukpenninggrundande inkomst. SGI kompenserar bara för inkomster upp till 761 kronor per dag under 2010. Dessutom tillkommer befattningspeng samt utbildningspremie, vilket är 875 skattefria kronor per dag för en vanlig soldat och ännu högre för befäl. Den stora majoriteten av hemvärnspersonalen kommer därför inte att förlora pengar på att vara med på övningarna.

Varför får vissa månadsutbetalningar och dessutom mer pengar än sina ställföreträdare?
De månadsvisa utbetalningarna återspeglar de krav man har på vissa chefer vars arbete ska pågå hela året, bland annat med administration, arbete med krigsorganisationen, rekrytering, personaltjänst samt annat som ingår i deras befattningsbeskrivning. Det gäller framförallt chefer med personalansvar. Ansvaret kan inte delegeras.

Vilka får månadsutbetalningar?
Bataljonchefer och kompanichefer med ställföreträdare samt plutonchefer, troppchefer och kvartermästare.

Vad händer om de med månadsutbetalningar inte sköter sin befattning och inte uppfyller sitt avtal?
Om de inte uppfyller sina åliggande blir de omplacerade och/eller återbetalningsskyldiga. Betalningen avbryts då månaden efter beslutet.

LÄS MER PÅ NÄSTA UPPSLAG:
SÅ MÅNGA DAGAR MÅSTE DU GÖRA – OCH SÅ MYCKET PENGAR FÅR DU

Så fungerar det för musiker

Eftersom musiksoldater inte gör KFÖ har deras avtal en annan utformning. Tre framträdanden som är "pliktspelning", motsvarar en avtalsdag. När man uppfyllt detta krav kan man även tillgodoräkna sig tre repetitioner med musikkåren som en avtalsdag. Chef för musikkår samt dirigent får sin befattningspeng månadsvis.

BEFATTNING	DAGAR	SUMMA
Musikkårchef/Dirigent	13	31 355
Musikkårchef stf/Vice dir	10	16 190
Notbibliotekarie	13	22 375
Hemvärnstrumslagare	10	8 823
Materielförvaltare	9	21 375
Musiker	8	7 000

Så många dagar måste du göra – och så mycket pengar får du

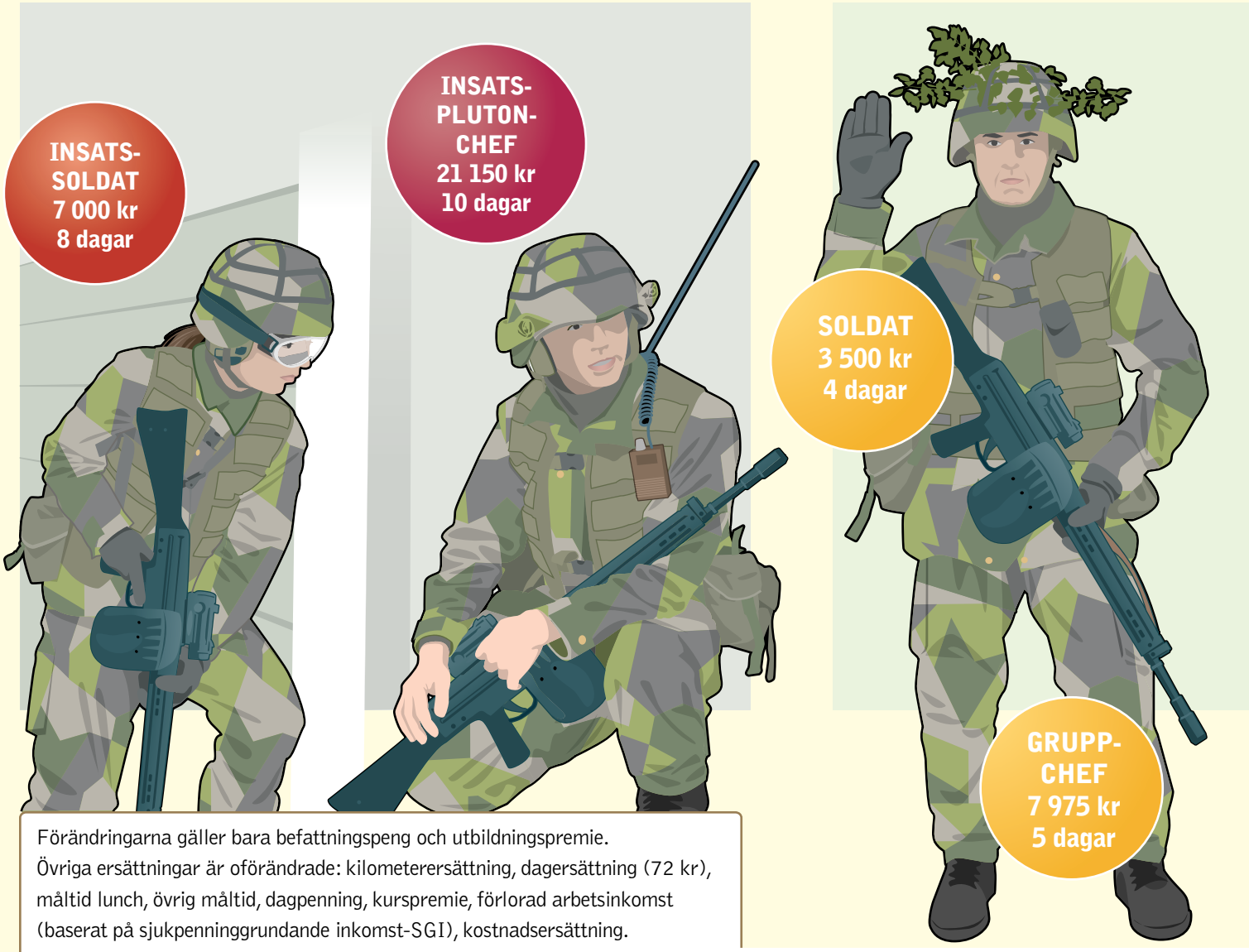

Förändringarna gäller bara befattningspeng och utbildningspremie. Övriga ersättningar är oförändrade: kilometerersättning, dagersättning (72 kr), måltid lunch, övrig måltid, dagpenning, kurspremie, förlorad arbetsinkomst (baserat på sjukpenninggrundande inkomst-SGI), kostnadsersättning.

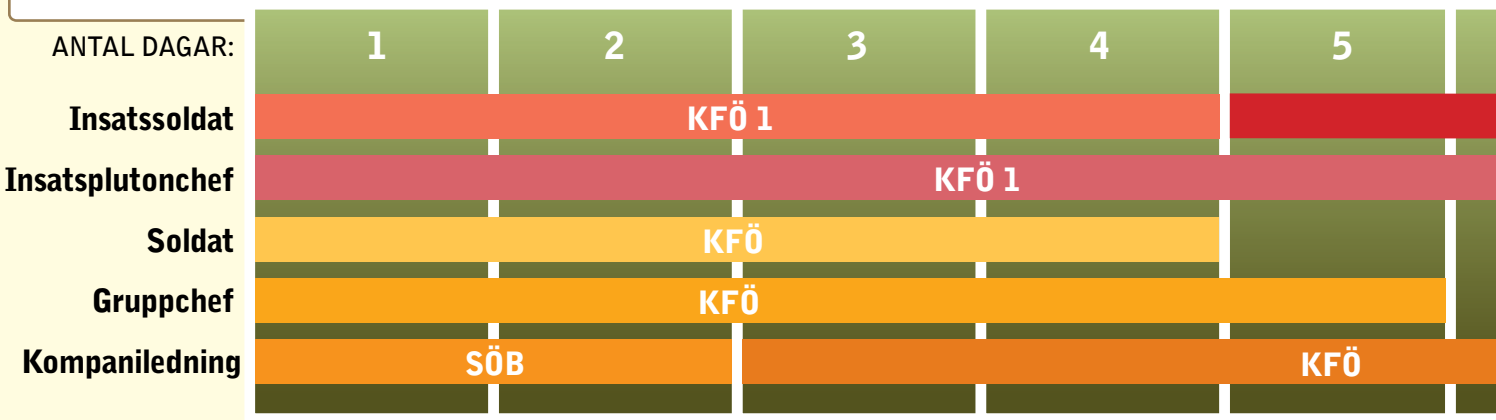

Fotnot: SÖB = Särskild övning befäl, KFÖ = Krigsförbandsövning, SÖF = Särskild övning förband.

BEFATTNING	DAGAR	SUMMA
Batch "Bataljonschef"	13	37475
Batch stf	13	30725
Batkvm "Bataljonskvartermästare"	13	28575
Batstabch	13	27375
Batstabch stf	13	27375
Kompch Hvund	13	35375
Kompch HvIns "Insatskompanichef"	13	35375
Kompch Hv "Kompanichef"	9	31075
Kompch stf Hvund	13	27375
Kompch stf HvIns	13	27375
Kompch stf Hv	9	23475
Kompkvm Hvund	13	26975
Kompkvm HvIns "Kompanikvartermästare"	13	26975
Kompkvm Hv "Kompanikvartermästare"	9	23075
Stabsbef bat/komp "Stabsbefäl nivå 6"	10	16550
Stabsbef bat/komp "Stabsbefäl nivå 7"	10	14250
Stabsbef bat/komp "Stabsbefäl nivå 8"	9	11475
Stabsbef bat/komp "Stabsbefäl nivå 6"	6	9150
Stabsbef bat/komp "Stabsbefäl nivå 7"	6	8000
Stabsbef bat/komp "Stabsbefäl nivå 8"	5	6175
Plutch 10 dgr "Insatsplutonchef"	10	21150
Plutch stf 10 dgr	10	19250
Plutch stf Hvund 10 dgr	10	19950
Stabs/to chef	10	19250
Grpch 9 dgr "Insatsgruppchef"	9	15075
Grpch stf, hundinstr 9 dgr	9	11475
Nivå 9 8 dgr "Insatssoldat"	8	7000
Plutch 6 dgr "Plutonchef"	6	11490
Plutch stf 6 dgr	6	11100
Plutch stf Hvund 6 dgr	6	10850
Stabs/to chef, C Ledn plut	6	11100
Grpch 5 dgr "Gruppchef"	5	7975
Grpch flyg 6 dgr	6	9750
Grpch stf, hundtj instr 5 dgr	5	6175
Nivå 9 4 dgr (vanlig) "Soldat"	4	3500

GRAFIK: GUNVOR EKSTRÖM/MEDIAGRAFIK & ILLUSTRATION

Delegater från hela Sverige

Varmt och hjärtligt välkomna till rikshemvärnstinget 2009. Valda ombud för Sveriges hemvärn samlas till ting vartannat år. Rikshemvärnstingets syfte enligt hemvärnsförordningen är att ge ombuden tillfälle att diskutera frågor som rör Hemvärnet i vid bemärkelse.

■ Så inledde rikshemvärnschefen Roland Ekenberg det officiella välkomsttalet. På plats fanns bland annat överbefälhavaren Sverker Göranson samt riksdagsledamöter och chefer för förband. För andra gången i rad lyste dock Försvarsministern med sin frånvaro.

Årets ting hölls på Markstridsskolan i Kvarn, att strid är hemvärnets huvuduppgift var också en av punkterna i rikshemvärnschefens tal:

”Sedan tiden från förra tinget i november 2007 har det skett en omfattande och delvis dramatisk utveckling. Riksdagen har fattat ett inriktningsbeslut för försvarsområdet.

Inte under den tid som kan överblickas har politisk nivå samt de underlag som Försvarsmakten lämnat så tydligt lyft fram och pekat ut färdvägen för hemvärnets förband. Det mina damer och herrar är ett stort erkännande för det arbete som ni som frivilliga har lagt ner, lägger ner och kommer att lägga ner för att hemvärnets utveckling skall fortsätta på ett mycket positivt sätt. Det är också en mycket stimulerande inriktning och uppgift inför framtiden att skapa förband som bildar en nationell, territoriell basplatta och som med hög beredskap kan verka under såväl fred, kris som krig. Det vill säga, vi är bra i dag men vi kan bli bättre.

Överbefälhavaren Sverker Göranson svarar på frågor från delegaterna under rikshemvärnstinget i Kvarn. FOTO: JOHAN SJÖDIN

Hemvärnet står i dag väl rustat för att ta sig an dessa kommande utvecklingssteg, vi har i dag en medelålder på strax under 40 år, det finns 15 procent kvinnor i krigsförbanden – det är bra men kan bli bättre. Resultaten från försöken med grundutbildning till hemvärnet ger vid handen att målsättningen kan sättas till 50 procent.

Hemvärnets ”reson d’aitre” är den väpnade striden och att inom denna ram i fred – kris – krig framförallt kunna skydda och bevaka samhällskritiskt militär och civil infrastruktur.

Som en bonuseffekt av detta kan också Försvarsmakten genom hemvärnet ge ett betydande stöd till samhället vid olika typer av påfrestningar. Jag vill påstå att hemvärnet är den främsta aktören inom detta område – alla kategorier – därför att hemvärnet har ledning, logistik, uthållighet, militär och civil kompetens och ett gigantiskt intresse av att ställa upp. Under 2008 gjorde hemvärnet mer än 77000 timmar stöd till samhället.

Många av er i salen för att inte säga alla har på ett mycket positivt sätt bidragit till detta och jag vill ge min eloge till er och era förband för detta arbete.”

Under hösten gör rikshemvärnschefen en rundresa för att informera personal i de 22 utbildningsgrupperna om förändringarna nästa år.

Rikshemvärnschefen medaljerar Hans Eriksson med bistånd av chefssekreteraren Margareta Krafft. FOTO: JOHAN SJÖDIN

Medaljörer på tinget: Hemvärnets förtjänstmedalj i silver: Jan Mörtberg, chef Norrbottens regemente. Hemvärnets silvermedalj: Staffan Danielsson, Else-Marie Lindgren och Åsa Lindestam, riksdagsledamöter. Hemvärnets silvermedalj: (Skånska hemvärnsrådet) Jan Pålsson, chef P 7. Bronsmedalj: Hans Eriksson, Skaraborgsgruppen. Hemvärnets förtjänstplakett i silver: Krister Willén, fd revisor och kassör i Rikshemvärnsrådet. Petrimedaljen: Olle Jonsson, Dan Malmros, Susanne Samuelsson, Görgen Lundgren fd rikshemvärnsrådet samt Mats Göransson på rikshemvärnsavdelningen. Årets hedersmusiker och mottagare av Petrimedaljen: Musikern Tommy Törner.

FRÅGOR TILL ÖVERBEFÄLHAVARE

Under tinget passade överbefälhavaren Sverker Göranson på att informera om Försvarsmakten och sin syn på hemvärnet. Han gav även delegaterna en chans att ställa frågor.

Vid flera tillfällen tryckte han på att Försvarsmakten måste bli mer synlig i samhället.

– I många diskussioner är det en liten kunskap om Försvarsmakten och vart den är på väg. Vi är en spegling av samhället och löser de uppgifter som samhället valt att vi ska lösa. Vi måste vara närvarande och synliga, det gör vi genom att öva så mycket vi kan, insatsövningen på Gotland är ett exempel.

– Det finns väldigt många bilder av hemvärnet och den nationella skyddsstyrkan som inte stämmer med verkligheten.

Han nämner också de internationella erfarenheter många hemvärnssoldater har.

– Några av de första soldaterna jag träffade i hamnen under insatsövningen hade jag haft med mig i kriget på Balkan.

BÄSTA LAGET

Internationellt gäller det att ”försvara Sveriges intressen, där de nu uppträder”.

– Förändringar i omvärlden ger ökande krav på en försvarsmakt som är flexibel och kan användas både hemma och på avstånd. Det är inte så att kraven på oss minskar, tvärt om. Vi är alla komponenter i ett lagspel, det bästa laget ska vara på planen med hänsyn till de uppgifter vi ska lösa.

Han tar även svininfluensan som ett exempel:

– Hur bra är vi på att leda om det blir kris i andra dimensioner? Det blir väldigt mycket mer

civil och militär samverkan över hela världen. Kraven på militär hjälp blir inte mindre, snarare mer, säger han och menar att vi kan dra lärdom av totalförsvaret vi haft tidigare.

Han poängterar att man inte kan ge några klara svar när det gäller den kommande personalförsörjningen, utan att man måste kunna ändra sig efterhand baserat på de erfarenheter man drar.

– Det ska bli världens bästa arbetsplats. Tidigare hade vi omsättning på förband, nu blir det på individer. Vi har gjort ett val och för mig är det valet solklart, vi kan inte klara kraven med plikt.

ÖB säger att han blivit inspirerad av hemvärnets medinflytande under sitt besök på tinget och att något liknade kan användas i det kommande personalförsörjningssystemet.

MÅNGA FRÅGOR

Vid den efterföljande frågestunden tog delegater upp behovet av nationella riktlinjer för kontakter med exempelvis kommuner vid stöd till samhället. ÖB:s svar var att man arbetar med det och att hemvärnet skulle varmhålla kontakterna, stormen Gudrun visade på nödvändigheten.

Några renodlade hemvärnsenheter i utlandstjänst sa ÖB bestämt nej till för tillfället.

– Jag tror på att renodla uppgifterna, det är en skillnad mellan nationellt och internationellt och vi har gjort ett val.

En av delegaterna frågade om inte hemvärnet borde varit först på plats vid beredskapsövningen Dagny på Gotland. Svaret från Gotlandsgruppens chef var att hemvärnet var först på plats med 35 soldater. Följdfrågan var varför detta, eller övriga hemvärnsförbands medverkan inte framgått i Försvarsmaktens och mediernas rapportering av övningen? På detta hade ÖB inget svar utan såg frågande på Försvarsmaktens informationsdirektör.

Tilltron till materielförsörjningen var enligt en av delegaterna lågt i hemvärnet. Om det inte fungerar i fred, varför skulle det fungera i krig?

– Min prioritering måste alltid vara de som gör insats utomlands. Jag är medveten om problemet, säger ÖB som dock anser att man skulle skaffa fram materiel i en krigssituation.

FRIVILLIGA OCH LAGANDAN

Rörande frivilligorganisationerna svarade han att de inte kommer ha samma roll som tidigare:

– Men att de har en roll är jag övertygad om, när vi pratar insatser ser vi bara soldaterna, inte det som krävs runtomkring.

När det gäller hemvärnets status i övriga Försvarsmakten har det blivit en höjning enligt honom:

– Det har blivit bättre när hemvärnet sorterar under förbandscheferna, det finns en vilja att vara ett lag.

THERESE ÅKERSTEDT

Våra nya rådsledamöter. Från vänster: Ingemar Badman Centrala Musikrådet, Stefan Hammarbäck Sörmlandsgruppen, Ingrid Almgard Hallandsgruppen, Jan Andersson Elfsborgsgruppen, Charlotta Ögren Västerbottensgruppen, Lennart Andersson Lapplandsjägargruppen, rikshemvärnschefen Roland Ekenberg, Åke Juhlin Kalmar och Kronobergsgruppen, Joakim Sandvold Fältjägargruppen, Thomas Widlund Livgardesgruppen, Leif Söderström Gotlandsgruppen, Thomas Andersson Skaraborgsgruppen, Johan Bengtsson Örebro och Värmlandsgruppen, stabschefen Thomas Johansson. Saknas gör Anders Gustafsson Skånska gruppen. De ordinarie ledamöterna samt ersättarna är presenterade i nummer 4 av tidningen. FOTO: JOHAN SJÖDIN

Så röstade de

Det blev totalt 67 motioner och det första ämnet som behandlades på tinget var passande nog medinflytandet.

■ Avskaffande av en övre åldersgräns för hemvärnssoldater avslogs liksom de andra motionerna på ämnet, när det gällde att sprida information om medinflytandet tyckte tinget att rikshemvärnsrådet skulle arbeta aktivt med att ta fram och sprida information om detta.

HEMVÄRNSLÅT

När det gäller information och rekrytering avslogs bara den motion som rörde omarbetandet av frågeschemat som används vid rekrytering.En officiell hemvärnslåt av en känd artist eller grupp fick bifall.

Motionen om en personal- och drogpolicy fick bifall medan frågorna rörande olika märken och förbandstecken ansågs besvarade. Rådet skulle bevaka dessa frågor vid revidering av Försvarsmaktens uniformsbestämmelser.

Även de organisatoriska frågorna rörande nya befattningar, exempelvis fordonsförare, plutonssjukvårdare och packgrupp ansågs besvarade. Att även frivilligpersonal ska skriva hemvärnskontrakt är rikshemvärnschefens målsättning, en liknande motion finns under utbildning. Att utbildningsgrupper bara skulle ligga vid förband fick dock avslag.

MATRIEL

Störst debatt fick inte oväntat materielfrågorna. När det gäller solglasögon till förare och snöskor som vinterutrustning gick tinget mot rådets förslag på avslag och röstade för bifall – vilket innebär att rådet ska arbeta för att detta tillförs hemvärnet. Även sjöstridsuniform och sjöstridskänga fick tingets bifall. Rådet hade yrkat på avslag eftersom amfibiesoldater som använder stridsbåt 90 har den vanliga uniformen. Motionären hänvisade till sjösäkerhet och att båtbesättningar i hemvärnet i högre grad tillbringar tid på däck i andra båtar än stridsbåt 90.

De två motioner som rör vapenlampa/belysningssystem till Ak 4 fick bifall, detta finns även i materielplanen. När det gäller de motioner som rör hundförare/hundar hänvisade man till den arbetsgrupp som just nu arbetar med dessa frågor.

Till det som fick avslag hör bandvagnar till hemvärnet (det har redan tillförts vissa plutoner), G-båtar och snöskotrar. Materielutskottet passade även på att rikta skarp kritik mot Försvarsmakten rörande materieltillförseln av personlig utrustning, dessa motioner ansågs besvarade.

Delegaterna behandlade alla motioner. FOTO: JOHAN SJÖDIN

Utbildningsmotionerna, där man bland annat förordade individuell/kortare utbildning, avslogs med några undantag. De som rörde gemensam avtalstid för all insatspersonal, ett hemvärnskontrakt för alla samt slopat krav på medlemskap i frivilligorganisation vid genomförande av deras utbildning ansågs besvarade.

Ersättning för ungdomsledare fick bifall medan resterande motioner i ämnet fick avslag. Höjd ersättning till stf gruppchefer har varit ett av önskemålen och det tillgodoses redan nästa år när det reviderade ersättningssystemet införs.

THERESE ÅKERSTEDT

Dagny testade förbanden

Den 28 september går beredskapslarmet, ett främmande krigsfartyg har lagt till på Gotland och beväpnad trupp har landstigit. Totalt deltog 1600 personer i Dagny II, Försvarsmaktens största beredskapsövning under de senaste årtiondena.

– Syftet var att kontrollera beredskapen, att förbanden i insatsorganisationen klarade av att lösa de uppgifter som ställts på dem enligt Försvarsmaktens beredskapsorder, säger Bengt Kristiansson på HvSS som var övningsledare för hemvärnet och ingick i den centrala övningsledningen.

Fokus låg på att öva insatsstaben och de taktiska staberna. Skarpa förband sattes in på Gotland medan spelade förband fanns på fastlandet.

– Det var en händelsestyrd övning vilket är en stor utmaning. Kommer personalen och klarar de uppgiften? säger Bengt Kristiansson.

På Gotland var svaret ja, en beredskapspluton ur hemvärnet larmades sex på lördagen, klockan åtta var 35 soldater på plats. Insatsplutonen fick en bevaka och skydda uppgift av flygplatsen F 17 G och sattes sedan in mot Kappelshamn där det främmande fartyget låg.

Man använde även andra hemvärnsförband som hade övningar samtidigt som Dagny pågick.

Lv-robotgrupp grupperad inne i Visby under beredskapskontroll Dagny. FOTO: ANDREAS KARLSSON/ FÖRSVARETS BILDBYRÅ

VIKTIG KOMPONENT

Mikael Lundin, chef på Dalregementsgruppen, var spelledare för hemvärnet:

– Vi spelade alla hemvärnsförband i Sverige, i vissa fall ner till insatsplutonsnivå. Det övergripande målet var att tydliggöra behovet av hemvärnsförband.

Något som man enligt Mikael Lundin även lyckades med.

– Vi visade att hemvärnet är en viktig del av insatsorganisationen och att man är beroende av hemvärnsförband för att lösa de nationella uppgifterna. Man måste räkna med våra förband.

Vissa erfarenheter av Dagny är hemligstämplade men ledningen av hemvärnsförbanden är något man ska se över.

– Det visade sig att man måste få en territoriell ledning för att få ett mer effektivt utnyttjande av hemvärnförbanden, armens taktiska stab kan inte leda enstaka hemvärnskompanier, säger Mikael Lundin.

Under rikshemvärnstinget poängterade överbefälhavaren Sverker Göranson att den operativa och taktiska ledningen måste bli bättre.

– Jag kallar det territoriell ledning, vi ska vara tydliga i uppgifterna, förbandscheferna ska leda regionalt och territoriellt. Det blir ännu viktigare när vi har stående och kontrakterade förband.

SAKNAR KRYOTELEFON

Det finns även praktiska problem när det gäller ledningen.

– Det behövs en kryptotelefon eller ännu hellre en kryptomobil för att leda en hemvärnsbataljon, det saknas i dag men vi fick använda dem under övningen, säger Mikael Lundin.

Ett annat problem är att beredskapsavtalet som vissa hemvärnsförband tecknat samt hemvärnsavtalet är otydliga och inte är anpassande för militär insatser i fred och kris. Rikshemvärnschefen har tidigare pekat på behovet av fler beredskapsgrader än de två man har i dag som bara gäller i krig.

Försvarsmakten måste även få bättre kunskap om hemvärnet.

– Det är för låg kunskapsnivå om hemvärnet bland chefer och staber i Försvarsmakten, de måste lära sig grundfakta som hemvärnets organisation och uppgifter, konstaterar Bengt Kristiansson.

Beredskapsövningen visade också på behovet av civil och militär samverkan samt ökade kunskaper om IKFN inom Försvarsmakten.

Men övningen gav även positiva besked, Försvarsmaktens larmkedja fungerade och förband kunde transporteras till Gotland för att genom en styrkeuppvisning, kombinerat med diplomati, få fartyget att lämna svenskt territorium.

Målsättningen är att Försvarsmakten ska ha beredskapsövningar årligen.

THERESE ÅKERSTEDT

FOTNOT: IKFN står för ingripande vid kränkning av Svenskt territorium i fredstid.

Film om hemvärnet

Föreningen Armé- Marin- och Flygfilm har precis påbörjat produktion av en historisk film om hemvärnet.

– Eftersom hemvärnet fyller 70 år nästa år så vill vi göra en historisk sammanställning. Vi har väldigt mycket material, säger kanslichefen Peter Nordström och börjar läsa filmtitlar från 1940- och 50-talet.

Bland de filmer som finns bevarade finns teman som SJ driftvärn, rikshemvärnschefens inspektion och en dag med hemvärnet i Skellefteå. Filmen beräknas bli 30 till 40 minuter lång och har du någon historisk film att bidra med kan du kontakta Peter Nordström på 08-667 09 43.

TÅ

Historiska lottor

Fyra hemvärnslottor var med vid den stora invigningen av "Per-Albin-linjen", Sveriges längsta försvarslinje av värn som byggdes 1939–41. Lottorna serverade bland att annat "kriskakor", en mjuk kaka utan ägg och smör, vilket uppskattades av besökarna liksom de "gamla" lottaklänningar som den 83-åriga Hälsingborgs armélottakår lyckats bevara genom åren.

Fler medlemmar i Bilkåren

■ Fram till och med september i år hade Bilkåren rekryterat 314 nya medlemmar, jämfört med 134 stycken under hela 2008. I våras tog Bilkåren det historiska beslutet att även tillåta män som medlemmar och man ändrade namnet från Sveriges Kvinnliga Bilkårers Riksförbund, (SKBR) till Sveriges Bilkårers Riksförbund (Bilkåren)

– Det är ett lyft för hela organisationen, vi har minskat i antal i 15 år och årets mål var ett nollresultat, men vi går mot plus. De flesta av killarna har gjort lumpen som fordonsförare under 2004 och senare vilket innebär att vi bara behöver förnya deras förarbevis, och det är en vinst även för Försvarsmakten. Vi har fått starta fler kurser än vi hade planerat, det är så positivt, säger Reidun Eklöw, Riksbilkårschef.

TÅ

Fordonsburna chefer sökes!

■ FMCK och Bilkåren söker just nu med ljus och lykta efter transportgruppchefer och instruktörer inom ordonnanstjänst. Förbandschefer ute i landet uppmanas därför att rapporterar in lämpliga kandidater som kan passa in i målbilden på dessa instruktörs- och chefsbefattningar. Kravet är att personen minst ska vara grundutbildad på motorcykel respektive i fordonstjänst.

Organisationerna har tidigare fått ställa in befälsutbildningar i brist på grundutbildade elever. Både FMCK och Bilkåren tror att en ökad andel instruktörer kommer skapa möjligheter att grundutbilda fler soldater i framtiden.

Tips lämnas till respektive kår eller utbildningsgrupp.

RICHARD KJAERGAARD

Ett år av omställning

De frivilliga försvarsorganisationer som stödjer hemvärnet med personal och utbildning kan andas ut för tillfället. I höstens budgetproposition är organisationsstödet till dem borttaget, men förmodligen kommer ett annat anslag som i stora drag kompenserar för detta under nästa år.

■ – Jag tycker det är positivt med utgångspunkt från vad vi trott. Man har uttryckt sig i otroligt positiva ordalag om frivilligorganisationerna och hemvärnet. De är en viktig komponent som man kommer att behöva framgent. Frivilligorganisationerna får en viktig uppgift när det gäller att rekrytera intresserade ungdomar till Försvarsmakten, säger Stefan Hallén, chef på Högkvarterets frivilligavdelning.

I budgetpropositionen skriver man att frivillig verksamhet är kostnadseffektiv, men att man ska se över den framtida finansieringen och att förutsättningarna för de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet kan komma att förändras. Hur förändringsarbetet ska gå till klarläggs förmodligen i regleringsbrevet den 20 december.

I Bilkåren väljer man att se positivt på budgetpropositionen:

– Det ger oss en möjlighet att arbeta med omställningen ett år, eftersom de är medvetna om att vi behövs, och vi behöver inte vara oroliga för vår existens, säger riksbilkårchefen Reidun Eklöw och berättar att hon fått kritik för att hon inte varit mer negativ mot förslaget att ta bort organisationsstödet.

– Jag vill inte ha en negativ ton i Bilkåren, vi måste se möjligheterna. Bilkåren behövs och kommer behövas ännu mer i framtiden. Folk måste få upp ögonen för att vi finns, då får vi förståelse för vad vi gör.

I propositionen poängteras det även att organisationernas huvudsakliga militära roll är att bemanna befattningar i hemvärnet.

THERESE ÅKERSTEDT

Terrängbilar under insatsövningen på Gotland.

FOTO: STAFFAN CLAESSON

UR BUDGETPROPOSITIONEN:

"Enligt regeringens uppfattning kommer de frivilliga försvarsorganisationerna att även fortsättningsvis spela en viktig roll för både det militära försvaret och inom ramen för krisberedskapen. När det gäller det militära försvaret anser regeringen att frivilligorganisationerna har sin huvudsakliga roll när det gäller bemanningen av vissa befattningar i hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna."

Falsk sergeant dömd i tingsrätten

■ Under en ungdomsövning, arrangerad av Luftvärnsförbundet på Väddö i januari, så fick en 20-årig man delta som observatör. Den uniformerade personen uppgav till övningsledningen att han var värnpliktig sergeant och kände några av de övande ungdomarna sedan tidigare via nätet. Mannen uppfattades av kursens funktionärer som lite konstig och kollades därför upp av dessa via Försvarsmakten. Det visade sig att personen inte hade den formella utbildning han uppgett. Därför gjordes en polisanmälan av Luftvärnsförbundet mot personen, som senare dömdes i Norrtälje tingsrätt till 50 dagsböter á 50 kronor för föregivande av allmän ställning.

Leif Tyrén, generalsekreterare för Försvarsutbildarna, menar att fallet visar på att man generellt måste vara uppmärksam på vilka som rör sig i de frivilliga försvarsorganisationerna. Han säger att Försvarsutbildarna har begränsade möjligheter att själva genomföra kontroller.

– Vad gäller medlemskap i enskild förening inom Försvarsutbildarna så är det i princip upp till varje enskild förening att bedöma den enskilda personens lämplighet. När det kommer till vapenövningar och kurser så går kontrollen numera via respektive utbildningsgrupp som har tillgång till Försvarsmaktens interna personalregister, PLIS. Någon personkontroll kan vi från Försvarsutbildarna enligt lag inte själva göra. Vi är betecknade som föreningar, säger generalsekreterare Leif Tyrén.

RICHARD KJAERGAARD

Ett hjärta för Heimevernet

Generalmajor Kristin Lund har tagit över som Heimevernets högsta chef i Norge. Hon är den första kvinnan på posten.

– Det är ett spännande och utvecklande jobb, jag har fått ett hjärta för Heimevernet så det var inga problem att söka jobbet, säger den nytillträdde generalinspektören.

Kristin Lund började sin militära karriär som heimevernssungdom och arbetade på heimevernsstaben i tre år under 90-talet. 2007 utsågs hon till näst högste chef i armén, även där som den första kvinnan på posten. Hon har erfarenhet av internationell tjänst och har deltagit i operation Desert Storm i Mellanöstern, tjänstgjort i Afghanistan, på Balkan och vid CIMIC Group North i Nederländerna. Under sin tid på US Army War College rankades hon som en av de bästa eleverna.

Varför vill du jobba för Heimevernet?

– Viktigast är de människor som är i organisationerna och utmaningen. Det är en spännande organisation, den har ett ben i det civila samhället och ett i det militära. Jag har jobbat med civil och miltär samverkan i NATO, i Afghanistan och i Nederländerna och det är något jag trivs med.

Varför behövs ni?

– Försvaret är väldigt koncentrerat till några platser. Det fotavtryck som norska samhället ser i vardagen är Heimevernet. Vi har ett stort land så Heimevernet är viktigt för att ha möjlighet att skydda människor och viktiga samhällsfunktioner. Det speciella med Heimevernet är att man är lokalt förankrat, att man har lokal kunskap om området man bor i. De har uniform och vapen hemma och kan ställa upp på kort tid och är en mycket stor resurs i det lokala samhället.

Vilken är den största utmaningen?

– Att öva strukturen. I år har vi bara övat insatsstyrkorna på cirka 3800 man, utöver det befäl. Vi har inte övat områdesstrukturen i hela landet. Det är över 40000 som inte övat. Övar man inte blir man inte relevant för att lösa sina uppgifter och blir inte använd. Man ruttnar på rot som vi säger i Norge.

Även under 2010 är resurserna för begränsade och de ska överföra pengar från insatsstyrkorna för att kunna öva områdesstrukturen.

– Det är viktigt att motivera mina chefer på alla nivåer, att de inte ger upp när vi inte får ökade resurser. Man har hela tiden trott att det ska bli bättre och förväntningarna har kanske varit för höga, nu måste vi tänka positivt och se vad vi kan göra. Jag måste se till att vi har relevanta styrkor för att öka våra operativa övningar. Jag tror vi får mer fokus på sjöheimevernet.

Heimevernet har tillförts nya typer av fartyg de senaste åren, däribland snabbgående båtar bestyckade med tung kulspruta.

Vad kan vi i Sverige lära oss av er? Vilka är era styrkor?

– Jag har precis fått information om det svenska hemvärnet som är i stor omställning. Det Sverige kan lära av Norge är filmskyttebanan, att bli bra på att hantera situationer. Det vi kan lära av Sverige är att ni har mycket mer baserat på frivillighet medan vi får huvuddelen av våra soldater genom värnplikten. Er modell ger viktiga erfarenheter. När man fått betalt är det svårt att gå över till frivillighet.

Precis som i Sverige så stödjer även Heimevernet det lokala samhället.

– Primärt är vi en militär organisation men vi gör många andra uppgifter, allt från översvämningar, skogsbränder, naturkatastrofer och räddningsaktioner. Allt detta får kommunerna på köpet. Jag vill apellera till lokala politiker så att de säger att det är viktigt att ha ett heimevern i området.

Vad tycker du om utbytet med Sverige, hur kan vi utveckla detta?

– Det är ett gott samarbete, det kan bara gå en väg och det är uppåt. Jag ser mycket samarbete men ekonomin är styrande. Därför är det viktigt med ”best practise”, vem är det som klarat av att göra mycket för lite pengar och utbyta erfarenheter.

– Jag tror det är viktigt att vi i norden samarbetar. Det är en säkerhet för norden att vi är på varandras övningar och lär känna varandras hemvärn. För jag tror att om något händer i Sverige så blir vi inte opåverkade i Norge. Vi har en lång tradition i Försvaret att jobba tillsammans.

Hur kan du få nytta av dina internationella erfarenheter i Heimevernet?

– Man har äntligen förstått att det finns en civilbefolkning i området där du opererar och du måste förhålla dig till det. Där har Heimvernet sina starka sidor för de har den lokala kopplingen.

Heimevernet har ständigt ett 100-tal soldater ute, bland annat i MOT-team i Afghanistan.

– Vi får mycket värdefull träning, de stridstekniker som används i Hæren, Sjøforsvaret och Luftforsvaret ska vara detsamma som i Heimevernet. Det är i utlandstjänst du utvecklar stridstekniken och det är viktigt att vi är med i utvecklingen.

Generalmajoren tillträdde den 6 oktober, när vi träffar henne en månad senare är det hennes första besök i Sverige som generalinspektör. Ett besök hos svenska och danska hemvärnet stod högt upp på hennes prioriteringslista.

– Det var viktigt att komma till Sverige och Danmark, som är viktiga samarbetspartner, för att få kunskap. Svenska hemvärnet är mer likt det norska, även om det är stora olikheter så är det väldigt mycket lika, vilket är bra för då kan vi lära av varandra.

Hon har även hunnit med att besöka några övningar i Heimevernet.

Vad har du fått för intryck när du besökt dina soldater?

– Våra insatsstyrkor är mycket bra och väldigt motiverade. Det är bra organiserat och jag tror man övar på riktiga saker, de objekt som är viktiga för Norge. Det är väldigt motiverande att vara ute och prata med de som faktiskt är Heimevernet.

THERESE ÅKERSTEDT

Generalinspektören Kristin Lund, på övningen Bjørgvin i Bergen.

FOTO: HEIMEVERNET

Filmskjutbanor över hela landet

■ Den norska filmskjutbanan som kallas Halvar har gjort succé i Sverige. Nu har hemvärnet fått möjligheten att köpa 12 nya, vilket gör att de kan fördelas över hela landet.

– Vi lämnade in en ansökan om att få köpa 12 stycken Halvar och har blivit beviljade att köpa in dem under 2010. Nu går uppdraget till FMLOG, säger Agne Gustavsson på rikshemvärnsavdelningen.

Det finns redan ett ramavtal sedan man köpte in den första filmskjutbanan som testades på HvSS. Därför borde det gå relativt snabbt att införskaffa de 12 nya.

UTBILDAR INSTRUKTÖRER

– Inledningsvis ska de finnas på HvSS, när utbildningsgrupperna har utbildat instruktörer ska Halvar ut till utbildningsgrupperna. Målsättningen är att ha en Halvar i varje förband som har utbildningsgrupper, säger Agne Gustavsson.

För att kunna använda Halvar krävs utbildade instruktörer, samt duktiga figuranter som spelar upp de olika scenarier som skyddsvakten ställs inför. Fördelen med Halvar är att skyddsvakten använder skarpladdat vapen. Han eller hon står mot en filmduk och hör och ser vad en figurant gör och allt händer i realtid. Att skjuta skarpt mot en människa, även om det är på en filmduk, ger en mycket mer verklighetstrogen övning. Det är även ett sätt att testa vilka som inte kan skjuta på en annan människa och vilka som skjuter på allt. Ska man vakta skarpa skyddsobjekt med skarp ammunition måste man rensa ut de som inte fungerar som skyddsvakter.

THERESE ÅKERSTEDT

Utbilda dig i Norge och Danmark

■ HvSS har sedan några år ett utbyte med Norge och Danmark, vilket innebär att svenska hemvärnsbefäl får möjlighet att utbilda sig utomlands. Än så länge är det relativt få som tagit chansen, trots att de aktuella utbildningarna står i HvSS-kurskatalog.

Max Magnusson på HvSS poängterar att det finns positiva bieffekter, även utanför kurstiden, av att gå en kurs utomlands.

– Det ger mycket att träffa hemvärnskollegor från Norge och Danmark och höra hur det fungerar på deras hemmaförband. De elever som är där får avrapportera till oss och tipsa om bra idéer som vi kan använda.

Att ha utländska elever förbättrar även kurserna på HvSS.

– Skärpan på de svenska eleverna höjs och de lägger ner mer kraft på utbildningen när danska och norska elever är med, säger Max Magnusson.

Under 2010 kommer officerare från Sverige åka till Danmark och Norge som observatörer, tanken är att man på längre sikt även ska ha ett utbyte av lärare och instruktörer.

TÅ

Hjälp att rekrytera

■ I slutet av september genomfördes en kurs för hemvärnets nya rekryterare på HvSS. En rekryteringshandbok har utarbetats av gruppen för hemvärnets nya satsning på rekrytering. I den finns det direktiv för det mesta för en lyckad kampanj. Ett exempel är att hemvärnet ska närma sig övriga Försvarsmaktens grafiska profil. Matti Björk, projektledaren för arbetsgruppen för rekrytering på HvSS ger ett exempel.

– Lokalt har det till exempel i god intention tillverkats rekryteringsbroschyrer av varierande kvalitet. Tanken har ofta varit god i brist på annat, men en organisation måste sända klara och tydliga budskap. Därför plockar vi nu fram en serie nytt rekryteringsmaterial, säger Matti Björk

Eleverna på HvSS-kursen i rekrytering fick också kunskaper i vad man ska tänka på när pratar med en människa för att sälja in ett budskap. Strategierna är delvis hämtade från näringslivet.

Kursen syftade också till att ge kunskaper i hur man ska organisera rekryteringsgrupperna på hemmaplan. Vad man ska tänka på innan man sätter igång en kampanj och mallar för sådana. ”Rätt man på rätt plats” var också en av deviserna. En välkänd marknadsföringsterm är ”identifiering”. Med det menas att den person man ska möta på ett personligt plan måste kunna relatera till den som är ”säljare”. Hittills ser det bra ut för det nya rekryteringsarbetetet inom hemvärnet. Direktutbildningen vid Dalregementsgruppen med inryckning i januari 2010 är ett exempel. Trots kort framförhållning så kan ett gott resultat uppvisas. Rekryteringsgruppen på HvSS stöttade då den lokala organisationen.

– Totalt fick vi in 154 ansökningar. Hela 65 tjejer och 89 killar. Av dessa blev 34 uttagna, fördelade lika på könen, säger Margareta Hessling, ansvarig för rekryteringen på utbildningsgruppen i Dalarna.

RICHARD KJAERGAARD

Nu finns det äntligen en bok på svenska om utvecklingen av

AUTOMATKARBINEN

och dess tillbehör

Här kan du läsa allt om utvecklingen från förra sekelskiftet fram till dagens automatkarbiner inklusive många tillbehör som dag- och nattsikten, vapenlampor, laserpekare, granattillsatser, ljuddämpare, m.m. samt vapenteknik. Författaren Per Arvidsson, är teknisk expert vid Försvarets Materielverk.

Köp boken hos din bok- eller vapenhandlare. Pris 295:-.

Du kan också beställa den direkt från förlaget,

Mil Press HB, Muskotgränd 3, 135 36 Tyresö,

eller på vår hemsida: www.milpress.se

Betalar du in 295:- till PG 295150-7 (ange namn och adress), så bjuder vi på portot, annars sker leverans mot postförskott.

Starkt stöd från Livgardet

Varje år ska förbanden rekrytera 20 procent av de värnpliktiga till hemvärnet. Chefen för Livgardet har anordnat en introduktionsutbildning för sina runt 280 soldater. Det innebär att de kan gå direkt in i ett hemvärnsförband efter muck.

Militärpoliserna Christoffer Berggren och Leif Andersson klarar skjutkraven med Ak 4.

■ Alla som vill gå med i hemvärnet måste gå en introduktionsutbildning på två till tre dagar. Då utbildas de blivande hemvärnssoldaterna på Ak 4 B samt får kunskaper om hemvärnet. Merparten av de värnpliktiga på Livgardet har haft en slutövning på 10 dygn, en dags vård och därefter två dagars introduktionsutbildning. När vi besöker dem är det den sista dagen av introduktionsutbildningen.

– De ska mucka om två veckor så det kan vara svårt veta nu om man vill gå med i hemvärnet. Men vi har skapat förutsättningarna för att de snabbt ska kunna gå in i ett hemvärnsförband. Förut har vi bara haft information till de som ska mucka, säger Hans Ekstrand som samordnat utbildningen på Livgardet.

För att sköta det praktiska har man hjälp av utbildningsbefäl från Livgardesgruppen, Gävleborgsgruppen, Sörmlandsgruppen samt Upplands- och Västmanlandsgruppen. Dessutom deltar instruktörer från hemvärnet. De soldater på Livgardet som kommer från Dalarna får sin utbildning i Falun av Dalregementsgruppen. Tanken är att de värnpliktiga ska få kontakt med hemvärnsbefäl och utbildningsofficerare från sin utbildningsgrupp.

Och för att de värnpliktiga ska få en så bra bild av hemvärnet som möjligt har man sett till att det inte blir någon dötid. Det tog 12,5 minut att hämta ut de över 250 Ak 4:orna ur kasunerna.

AK 5 LÄTTARE ÄN AK 4

Inne i den akustiska skjutbanan övas det hangrepp och omladdning. Att deras vanliga Ak 5 C är utbytt mot Ak 4 B verkar inte ställa till några större problem.

– De kan skjuta och allt runtomkring, det är bara lite nya handgrepp säger hemvärnsinstruktören Anders Åström.

Eftersom Ak 5 C har rödpunktsikte behöver de värnpliktiga ingen extra utbildning på siktet vilket krävts tidigare år. Mia Helander, gruppchef på Stadsskytte, fyller på nya patroner ute på en av skjutbanorna i Kungsängen.

– Ak 5 är lättare, annars är Ak 4 bra, säger hon.

Hennes tre gånger tre skott ligger inom en radie på några centimeter både i stående och knästående. Med två veckor kvar av sin 11 månader långa tjänstgöring har hon inga problem att klara skjutkraven, men hon är inte sugen på att fortsätta med något militärt just nu.

– Just nu vill jag bara vara civil, säger Mia Helander som dock tillägger att hon eventuellt kan tänka sig att gå med i hemvärnet.

Trots det tuffa schemat och det hotande regnet håller de värnpliktiga humöret uppe.

– De är positiva och på hugget, säger Fredrik Hertsson, insatskompanichef på Gävleborgsgruppen som är en av instruktörerna.

På banan bredvid kör en annan grupp samma övning. När tre skott avlossats stående går de ner på knä och laddar om innan de skjuter tre skott till. Allt inom 18 sekunder.

– Jag börjar bli lite kär i det här vapnet, det är ingen stor skillnad mot Ak 5 att skjuta, säger Leif Andersson, en militärpolis från Göteborg.

Han känner ingen stor längtan efter att gå med i hemvärnet för tillfället men han tycker att hemvärnssoldaterna gör en viktig insats.

– Jag är väldigt trött på det militära och vill ha ett avbräck. Jag tycker framförallt att det är vettigt att hemvärnet stödjer det civila samhället, säger Leif Andersson som tycker det vore ett plus om man införde militärpoliser i hemvärnet.

– MP-tjänst är roligare, tillägger han.

Vi går fram och studerar tavlorna. På tavlan bredvid har Christoffer Berggren, militärpolis från Umeå, satt sina skott i en prydlig triangel med cirka två centimeters mellanrum.

– Det går mycket bättre att skjuta med det här vapnet, jag vet inte varför, säger han förvånat.

Vi spekulerar om det kan bero på mindre press men kommer inte fram till någon bra förklaring. Han tycker att informationen om hemvärnet var bra.

– Jag visste inte så mycket innan, jag har fått en mer positiv bild.

Fredrik Lagerlund från Norrköping har en blandning av kroppsskydd och stridsväst eftersom han är på BGBV 90, en bärgarbandvagn till stridsfordon 90.

– Jag har en kompis som är med i hemvärnet, han har talat om att det är ungefär som när han gjorde värnplikten, han trivs väldigt bra.

Tänker du gå med i hemvärnet?

– Man har börjat tröttna lite på det militära, jag funderar på det men har inte bestämt mig än.

När vi åker från skjutbanan berättar Hans Ekstrand om en liknelse som ett av befälen berättade för soldaterna när introt började. Tänk er att ni har 500 meter kvar av Stockholm maraton, min uppgift är att få er att anmäla er till Berlins maraton. Det är först när soldaterna hunnit landa i det civila livet och fått lite distans till värnplikten som kan se det verkliga resultatet av introt.

– Vi kommer att ha en bra uppföljning på de utbildningsgrupper som är här och hjälper till men vi har soldater från andra delar av landet också. Man kommer se resultatet först om två år, säger Hans Ekstrand.

Var satt skotten? Fredrik Lagerlund har bytt ut bärgarbandvagnen mot Ak 4.

TEXT & FOTO:
THERESE ÅKERSTEDT

Samarbete utan gränser

■ Stora avstånd och glest befolkat. I gränstrakterna mellan Sverige och Norge kan det vara långt till närmaste hjälp. Nu ska ett samarbete mellan svenska och norska hemvärnet förbättra det militära stödet till samhället.

Initiativet till samarbetet kommer från Norge och försöksansvarig på den svenska sidan är Sven Mattsson, chef på Fältjägargruppen. Utbytet är anpassat för de mellersta delarna av Sverige och Norge och försöksområde på den svenska sidan är Jämtland.

– I gränstrakterna finns det områden där det är närmare att få hjälp från andra sidan gränsen vid stöd till samhället, säger Sven Mattsson.

Varje år tävlar norska och svenska hemvärnssoldater mot varandra i kvadratmatchen. Här har norska instruktörer genomgång med svenska soldater efter gruppens stridsskjutning i och från byggnad.

GEMENSAM ÖVNING

Den norska samarbetspartnern är Trøndelag HV-distrikt 12, till skillnad från i Sverige har norska hemvärnet även territoriellt ansvar. Nästa år börjar planeringen på allvar och soldater och grupper ska kunna delta i övningar på andra sidan gränsen. Även befäl ska bjudas in för att kunna följa hur deras motsvarigheter arbetar. Målet är en gemensam militär övning senast 2011.

– Precis som i Sverige så ska vi inte särskilt öva stöd till samhället, utan träna oss att lösa militära uppgifter. Vi lär oss varandras kultur, kommandospråk och hur vi tänker. Även om stöd till samhället är målet så är vägen dit gemensamma militära övningar, säger Sven Mattsson.

Det finns inga juridiska hinder för att bistå med stöd till samhället över gränserna. Förutom att kunna ge ett bättre stöd till det civila samhället så finns det även andra fördelar med utbytet.

– Norge har moderna utbildningsanordningar och det är stimulerande för våra soldater att öva med dem och få lite omväxling.

Även ungdomar ska kunna delta i utbytet.

Fältjägargruppen har sedan tidigare samarbetat med sin norska motsvarighet i den årliga kvadratmatchen där svenska och norska hemvärnssoldater tävlar mot varandra.

Hur är det att arbeta med norska militärer?

– Jättebra, vi har haft kvadratmatchen i flera år och de är lätta att jobba med, det är inga problem.

THERESE ÅKERSTEDT

Ungdomsmärken att beställa

■ ***Nu kan alla utbildningsgrupper beställa ungdomsmärken på Försvarets Bok- och Blankettförråd i Arboga.***

KÅSA, BESTICK, GUMMISTÖVLAR 90, TÄLTLYKTA, YXA, FÄLTSPADE, HINKAR, GRÄVSPADE, VÄRMEJACKA 90, VÄRMEBYXA 90, RYGGSÄCKAR, MASKERINGSNÄT, TELEFONVÄXEL, SNÖSKYFFEL, FÖRBANDSVÄSKOR, VATTENDUNKAR, TÄLT, FÄLTFLASKA, FICKLAMPA, SNÖKEDJA, HALSDUK, PARKAS N3B, PÄLSMÖSSA, CYKEL, SKIDOR, KOKKÄRL, BYXA BDU, PULKA, HANDSKAR, LINNE, DOG TAG, VANTAR, ENMANSKÖK, BÅGSÅG, VINKELLAMPA, BYXBÄLTE, HANDDUK, T-SHIRT, KÄNGOR, SKJORTOR, ELVERK, SNÖBLUS, VINDROCK, STRUMPOR,

MILITÄRA FORDON SAMT UTRUSTNING

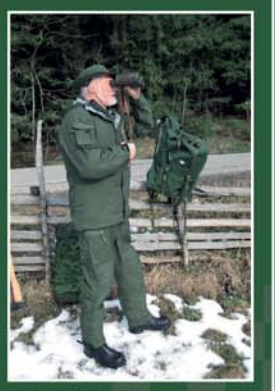

ALE PONCHO
STORLEK: (LÄNGD X BREDD)
225 X 135 CM
FÄRGER: GRÖNT, SVART
OCH SVENSKT CAMOUFLAGE

ALE CYCLONE, ETT PRAKTISKT ALLVÄDERSTÄLL
STORLEK: S, M, L, XL, XXL
FÄRGER: GRÖNT, SVART OCH
SVENSKT CAMOUFLAGE

10% RABATT
VID KÖP AV ALE CYCLONE-PRODUKTER

OBS! DU MÅSTE UPPGE TIDNINGEN HEMVÄRNET I SAMBAND MED BESTÄLLNINGEN. ERBJUDANDET GÄLLER T O M 2009-12-30. PRISET INKLUDERAR EJ EVENTUELL FRAKTKOSTNAD.

10DEC SISTA BESTÄLLNINGSDAG FÖR GARANTERAD LEVERANS INNAN JUL. 12-13 DECEMBER ÄR FÖRETAGET STÄNGT PGA UTBILDNING. BEGRÄNSADE ÖPPETTIDER UNDER JUL&NYÅR SE VIDARE INFO PÅ VÅR HEMSIDA.

ACTIVE LIFE EQUIPMENT
Active Life Equipment
Kvarngatan 10, Slutarp / Falköping
0515 - 330 04, 0515 - 330 05, 0515 - 330 06,
0708 - 51 93 03, Fax: 0515 - 333 90, info@surplus.se
Ring före besök
www.surplus.se

I DE LUGNASTE VATTEN

Stridsbåtens motorer mullrar förtroendegivande medan Bergas hamn försvinner bakom aktern. Vi är på väg till Södertörnsbataljonens övningsområde i Stockholms skärgård. Soldaterna som ska skydda vår huvudstad har inte bara fastlandet att försvara.

TEXT: THERESE ÅKERSTEDT
FOTO: THERESIA VISKA & THERESE ÅKERSTEDT

MC-ordonnanserna jagades av FFK:s flygplan.

Lena Wilhelsson och Syrran letar efter spår.

■ En liten G-båt med soldater ur hemvärnet cirklar runt en ö. I fören sitter en hundpatrull som gör vindsök för att upptäcka eventuella människor på ön.

Niklas Kamperhaug som leder hundmomentet berättar att det tar några gånger innan hundarna förstår att de ska vädra efter människolukt i vinden, när de väl förstått är det väldigt effektivt om inte ön är för stor.

– Man behöver inte ta en ö med ett kompani kustjägare för att säkerställa att det inte är några människor på ön, det räcker med en hund, konstaterar han.

G-båten med hundpatrullen försvinner runt ön och får en ny uppgift via radion – utlös beredduppgift, genomsök ön med hund. Tillsammans med de andra i patrullen går hundföraren Lena Wilhelmsson och rottweilern Syrran i land. Trots att de korsar hela ön till fots blir det inget napp.

– Övningen är jättebra och vi har kul, men man märker att hon är ung och inte håller hela vägen. Jag ville ha en brukshund och att öva med hemvärnet är jätteintressant, säger Lena Wilhelmsson som vill lära sig mer om hur man agerar militärt i hemvärnet.

Eftersom de gick med i hemvärnet i somras har de inte hunnit öva så mycket än. Att sitta in en båt med flytväst och göra vindsök är inget som Syrran verka tycka är konstigt. För säkerhets skull har hundarna munkorg om något skulle hända och de stressar upp sig.

– Det gick bra med båten, fast det var lite vind vilket gjorde det svårare, säger Lena Wilhelmsson.

Insatsplutonen Bravo Tango måste ha fast mark under fötterna. De övar nämligen på ett skarpt objekt, det tidigare hemliga FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut. För att kompaniet ska klara sin uppgift har de i år fokuserat på skyddsvaktsutbildning kombinerat med närkampsutbildning. För som kompanichefen Tommy Andersson säger, verksamheten består av 80 procent skyddsvakt och 20 procent strid.

– Man måste förstå vad syftet är med förbandet, strid är inte primärt, säger Tommy Andersson som även är utbildningsofficer på Södertörnsgruppen.

KARTLÄGGER PLUTONEN

Han har engagerat både en civil och militär B-styrka vars uppgift är att kartlägga förbandet. I spelet ingår att insatskompaniet ska klara bevakningen i 30 dygn, än så länge har de hållit på i tre. Området som de verkar i är kuperat vilket gör sambandet svårt, de har dock en duktig sambandsgruppchef.

Enligt Tommy Andersson är det viktigast att tillföra mörkermateriel så att förbandet kan verka dygnet runt, därefter kommer sambandsutrustning på gruppnivå på hans prioriteringslista över ny materiel – eftersom det är gruppen som löser uppgifterna.

Bravo Tango har skött den ordinarie inpasseringen och haft inpasseringskontroll av de som stigit på SL-bussarna som kör igenom området. Fotoförbud råder men vi får tillåtelse eftersom Svante Karlsson som arbetar på FOI är med:

– Det är väldigt viktigt att vi kan få förstärkt skalskydd av hemvärnet, jag tror på det här sättet att lösa uppgiften. Jag har bara fått positiva intryck än så länge och Securitas är också positiva, säger han och syftar på bevakningsbolaget som har huvudansvaret för säkerheten på området.

– Mina kollegor var lite skeptiska först men sa att hemvärnspersonalen var väldigt trevlig och artig, säger Svante Karlsson.

MOTIVERANDE UPPGIFT

I plutonstaben sitter Frédéric Elfver som är ställföreträdande plutonchefen på Bravo Tango.

– Vi har väldigt tur att vakta detta fantastiska objekt. Samarbetet med Securitas har fungerar friktionsfritt. Vi har haft avstigningskontroll och en som glömt sitt idkort fick följa med till vakten. När man får verka på riktiga objekt så känns det motiverande, och det är lätt att motivera soldaterna, säger Frédéric Elfver.

Sjukvårdsgruppchefen Nadja Holmkvist sitter bredvid och gör anteckningar.

– Jag gör en sjukvårdsmönstring minst en gång om dagen. Vi försöker ha sjukvårdare ute på plutonerna för att göra ett snabbare omhändertagande om något händer, min ställföreträdare är med den andra plutonen. Igår var det tejpning av fötter men vi har inte haft några omhändertagande ännu. Vi sjukvårdare har haft

När inkräktaren vägrar samarbeta släpar soldaterna ut honom.

egen utbildning med en sjukvårdsinstruktör en av dagarna, den var jättebra, säger hon.

Vad tycker du om den pågående översynen av sjukvården i hemvärnet, TOS-konceptet och en eventuell beväpning av sjukvårdare för självförsvar?

– Vi utbildas till hemvärnet och då ska vi vara en del av hemvärnet, även om vi inte är stridande. Vi känner att det är ute på plutonerna vi ska vara, vi ska stoppa blödningen på plats, säger Nadja Holmkvist.

Utanför staben träffar vi på några av insatssoldaterna som bevakar området, än så länge är det lugnt, även om de fått vissa indikationer om att något kan vara på gång.

– Vi patrullerar för att se till att inga obehöriga finns på objektet. Det är en nödvändig övning för det är troligtvis sådant här vi ska göra, det är en av våra uppgifter i verkligheten, säger Annika Ingels som har varit med i hemvärnet i nio år.

– Vi har haft störningar på vårt plutonsnät och de har försökt se om vi svarat på olika signaler, en bil har även kört fram till infartsposten och vänt, berättar gruppchefen Lars-Göran Karlsson.

Bataljonens 21 kompani har fått i uppgift att skydda ett förråd. Plötsligt springer en grupp soldater förbi oss och hundföraren Lars Wall kallas fram. En person i rånarluva med utländsk kamouflageuniform har gått in på området och sitter nu gömd under kajen. Han svarar varken på svenska eller engelska.

– Finns det någon språkbegåvning här? frågar gruppchefen Per Eriksson sina soldater och får huvudskakningar till svar.

– Vi får försöka på engelska, säger han och går fram tillsammans med hundföraren medan soldaterna siktar på den misstänkte.

– Come out or I send the dog in! ropar Per Eriksson.

Personen säger på knackig engelska att han inte förstår, trots att hotet upprepas flera gånger och hunden Gruff kommer allt närmare.

Under tiden har fyra soldater närmat sig den misstänkte från andra hållet. När det inte blir någon reaktion får soldaterna order att dra ut honom med våld. Efter ett visst handgemäng är personen övermannad och handfängsel sätts på och tidpunkten antecknas – 09.55.

– Skriv att han gjort våldsamt motstånd. Han har en karta på sig, notera det ni plockar av honom.

FRAMGÅNGSRIK REKRYTERING

Kompanichefen Mats Löpare kan vara nöjd över sina soldaters insats och rekryteringen går utmärkt. Under de senaste två åren har kompaniet rekryterat 70 nya soldater. Ytterligare 19 potentiella soldater har anmält intresse för att komma på deras nästa informationsmöte.

– Vi tar mycket väl hand om vår personal, det gör att de trivs och då går det mycket lättare att rekrytera. Soldaterna talar med sina kompisar som gör värnplikt, förklarar han framgången.

En av soldaterna får en kniv i benet och sjukvårdarna kallas dit, skadan är dock bara fingerad. När sjukvårdarna kört iväg den skadade till sjukvårdstältet blir det åter lugnt vid infartsposten där Magnus Cederarv står. Han tycker att årets fokus på skyddsvaktstjänst är bra, framförallt att de lärt sig ingripa utan vapen.

– Närkampsutbildningen var jättebra, man lär sig mycket på kort tid. Det är bra motion och väldigt roligt. Det finns alltid en risk att man råkar ut för något i den här tjänsten, men det känns tryggt att ha även civilt, konstaterar han.

SAMBAND TILL SJÖSS

I sjötransportkompaniets stab sitter signalisten Jessica Engström och sköter sambandet mellan båtarna. Av säkerhetsskäl lyssnar hon även av en VHF-radio och den marina basradion på Berga. Kontakten med stridsbåt 90 H sker med PC-dart men det fungerar inte i de öppna småbåtarna.

– Lite av tjusningen med det här kompaniet är att det går från övning till verkliga livet väldigt fort, man kan få ett skarpt läge, säger Jessica Engström och berättar att man lyssnar av den civila kanal där man kallar på sjöräddningen.

Även i luften har avtalspersonalen en hel del att göra. MC-ordonnanser fungerar som mål för flygspaningen som FFK genomför och båda organisationerna verkar mycket nöjda med övningen. Land, luft och hav – Södertörnsbataljonen bevakar överallt. □

Mikael Johansson ger order till sina gruppchefer innan plutonen rycker fram i P4:s anläggning för strid i bebyggelse.

Chef och ledare

Charlie Sierra, avsittning! Från flaket på terrängbilen hoppar en blandad skara med värnpliktiga och befäl. Bohus Dalgruppen utbildar sina insatsplutonchefer på P4 i Skövde. En kurs som ställer höga krav på sina elever.

TEXT & FOTO: RICHARD KJAERGAARD

■ Hagen utanför Skövde, P4:s anläggning för strid i bebyggelse. Plutonchefen Mikael Johansson samlar gruppcheferna för ordergivning mellan fordonen.

– Orientering! Plutonen har fått uppgiften att ta byn Hagen, i den riktningen. Jag avser inledningsvis att framrycka över UPK 402 till UPK 406. Ta och skydda objektet. Jag stridsleder inledningsvis här från FAP:en, säger chefen Mikael Johansson.

Plutonen framrycker efter en stund med hundekipaget längst fram och gör halt vid ett fält. Därefter rör sig hela styrkan genom SIB-anläggningens gator i Hagen. Efter en stund avlossas några skott från en byggnad.

Tio minuter senare avbryts övningen för att man ska kunna byta plutonchef. Efteråt får Mikael Johansson konstruktiv kritik av kurschefen Fredrik Sörensen Ringvi.

– Du hade en bra stridsplan att utgå ifrån. Men du måste öva mer på din ordermetodik och inte blanda in civila uttryck. Du vill. Du är modig och du kör på. Men det kan bli bättre, säger Fredrik Sörensen Ringi.

MUNTLIGA ÖVNINGAR

Innan själva funktionsövningen på kursen så har eleverna fått en rejäl teoretisk genomkörare. TOEM, karttjänst, engelsk terminologi inom sambandstjänst samt grunder i stridsuppgifter och IKFN-tjänst är några av de ämnen som gåtts igenom.

Muntlig orderträning är något som det har lagts mycket tid på. Att hitta de rätta militära uttrycken samt att få grepp om vad de olika definitionerna betyder är inte alltid lätt.

– Det här är steg tre i plutonchefernas utbildning. Några av eleverna har inte genomfört steg två, men anses ändå ha så mycket erfarenhet från trupptjänst på sina respektive plutoner och anses kunna tillgodogöra sig de kunskaper som vi ger dem här, säger kurschefen Fredrik Sörensen Ringi.

Som övningstrupp används värnpliktiga insatssoldater från P4. De får öva och hemvärnets personal får dessutom en rejäl dos av att befinna sig i ledarskapsrollen när de träffar nya, för dem okända soldater.

Några som har extra mycket nytt att bekanta sig med är de två norska eleverna från Heimevernsdistrikt 01. Bjørn Lande är en av dem. Hemma i Norge är han chef för en prickskyttegrupp.

– I dag är jag inledningsvis plutonssignalist. Svenska hemvärnet har så smått gått över till engelsk tabulatur när det kommer till anropningsnamn men talar svenska under själva radiomeddelandet. Vi har haft det i åratal eftersom vi är en del av NATO. Ibland kan det vara vissa ord som de inte förstår när jag pratar norska över en knastrig radio men då får man ta om det igen bara, det mesta går friktionsfritt, säger Bjørn Lande.

Samarbetet mellan Bohus Dalgruppen och den norska motsvarigheten HV 01 tog ordentlig fart efter rikshemvärnschefens insatsövning på Gotland i september, där två plutoner övade tillsammans.

Bohus Dalgruppens chef, Niklas Hermansson följde hela kursen med stort intresse.
– Det utbyte vi haft med Norge under kursen har varit mycket bra.

– Vi har en gemensam geografisk gräns i Dalsland och norra Bohuslän. Det är både lärorikt och intressant att byta erfarenheter med varandra. Vår förhoppning att det blir mer i framtiden, säger Bohus Dalgruppens chef, Niklas Hermansson.

MÖRKERSKJUTNING STÄLLER KRAV

Efter en hel dags intensivt övande ute i terrängen är det dags för en stridsskjutning i mörker för ena halvan av den övade styrkan. Vid en minibuss samlar den norska plutonchefen hela sin styrka. På det språk som normännen kallar ”svorsk”, en blandning mellan svenska och norska, så genomför han sin ordergivning i skenet av en röd lysstav. Gruppcheferna, främst från Västsverige, har dock inga problem att förstå vad han säger.

– Orientering, jeg avser att fremrycke med platunen på tre …

När de respektive grupperna nått sina stridsställningar gäller väntan. Från gruppen Golf Alfas stridsställning ser man inte mycket, på grund av det kompakta mörkret. Soldaterna har snubblande tagit sig fram genom skogen på en dålig stig. De börjar bli trötta efter en hel dags övning. På platsen går gruppchefen igenom sina utgångspunkter för målangivelse.

Över några mörka trädtoppar kommer plötsligt en lysraket farande och lyser upp terrängen ända fram till soldaternas position. Den andra delen av plutonen har tagit stridsställningar cirka 300 meter bort. Plötsligt hörs att eld kommenderas. Aggressivt skjuts det med kulsprutor och Ak 4:or. Lysraketen dalar långsamt och möts i sin nedfärd av en ny på väg upp mot den molntyngda himlen.

Nu får gruppen Golf Alfa order om eld och en lika intensiv eldgivning avges från stridsställningen som ligger i ett mer kuperat område. Målen på fältet faller en och en för soldaternas kulor, efter en stund kommer order om urdragning från platsen. Plutonen kraftsamlar sedan på vägen för att genomföra ett andra moment, innan det är dags för att återvända till kasernen på P4.

Under söndagen väntar en hel dag med IKFN-moment på Skövde flygplats och allt vad det innebär i färdigheter inom skyddsvaktstjänst.

Övningstruppen från P4 har ännu inte genomgått någon skyddsvaktsutbildning, vilket ställer extra stora krav på ledningen från kurseleverna.

GRUNDLIG UTVÄRDERING

Med nya krav på hemvärnet så ökar även kraven på dess chefer. Kurser där alla fick godkänt och en klapp på axeln i ”frivillighetens goda anda” är förbi. Alla är inte ledare, alla kan inte bli chefer.

Efter varje dag sätter sig kursledningen ned och bedömer noga kursens elever. Vad vederbörande gjorde bra och vad den bör förbättra. En kvalitetssäkring. Kurschefen Fredrik Sörensen Ringi har sin bestämda syn på saken.

– Det är inte för att vara elaka som vi ger eleven konstruktiv kritik. Det syftar till att få ut mesta möjliga av den utbildning som vi ger och ge eleven chans att tänka till och förändra sig. Chefen är en av de viktigaste befattningarna i en pluton, mycket kan falla om inte vederbörande funkar i sin roll. Vi tittar bland annat på hur tydliga eleverna är i sin ordergivning och om de uppvisar ett fullgott ledarskap och om vederbörande är villig att ta ansvar. Om inte målbilden uppfylls så anser jag att man heller inte kan rekommendera vederbörande till att verka som insatsplutonchef. Det är lika viktigt med kompetenta chefer inom hemvärnet som i övriga Försvarsmakten, säger Fredrik Sörensen Ringi. □

VAD HAR KURSEN FÖR INSATSPLUTONCHEFER I BOHUS DALGRUPPENS REGI GETT DIG PERSONLIGEN?

MAGNUS HALLGREN, BOHUS DALGRUPPEN
– Momenten har innefattat ett klarläggande i militära uttryck och termer rent ordermässigt. Kursen har bland annat gett mig möjlighet att både gå som plutonchef och ställföreträdande plutonchef ned till gruppchef, vilket gett många timmar i att praktisera min roll som chef.

LARS WESTMAN, BOHUS DALGRUPPEN
– För mig har det inneburit en otrolig utveckling. Vi ger och tar av varandra. Rotationssystemet där man växelvis är gruppchef och plutonchef har gett mig tillfälle att tänka till. Man blir extra observant när man går vid sidan av och ser sina kamrater i plutonchefsrollen.

MIKAEL WILLHELMSSON, ELFSBORGSGRUPPEN
– Det har gett mig en mycket bredare och djupare bas att stå på i min befattning som insatsplutonchef. Kursen har innefattat mycket praktiska övningar i ledarskap med gedigna uppföljningar av kursledningen.

När polisen gick bet hittade Bonus försvunnen kvinna

Polisens hundförare lyckades inte hitta den försvunna kvinnan på Alnön utanför Sundsvall. Det gjorde däremot en av hemvärnets hundar, riesenschnauzern Bonus och föraren Maria Molin.

Bonus sätter nosen i arbete.

– Trots att det gått lång tid och många människor hade rört sig i området följde Bonus kvinnans doftspår spikrakt, berättar Maria Molin.

Den försvunna äldre damen påträffades tyvärr drunknad i vattnet inte långt från stranden. Bonus insats är bara ett exempel på vad hemvärnets försvarsmaktshundar kan prestera.

Bataljonschefen Peter Helsinger uppskattar sina hundekipage och Bonus insats.

– Jag var med i beslutsprocessen att sätta in Bonus i aktuellt område på Alnön. Jag var även på plats och följde Bonus arbete fram till strandkanten i ett område cirka 250 meter från den plats där kvinnan hittades, konstaterar Helsinger.

FAMILJEHUND

Bonus är sju år gammal. Mankhöjden är 69 centimeter. Han är en herre med pondus och han utstrålar kraft och mod. Samtidigt är han en snäll och trevlig familjehund.

För fem år sedan certifierades Bonus som bevakningshund inom hemvärnet. Då hade han klarat lydnadsprov, spårprov och bevakningsprov. Han visade också att han inte är skotträdd, kan patrullera och reagera på vind och ljud och kan klara bastjänst. Även matte kontrollerades innan ekipaget godkändes. Ägaren får inte vara straffad och ska ha genomgått den obligatoriska introduktionsutbildningen i hemvärnet.

INGET SKALL

– Bonus skäller inte när han söker. Skälet till detta är att vi ska kunna ta oss fram obemärkta, berättar Maria Molin. Till skillnad från en polishund går bevakningshunden alltid kopplad vid sök. Det ger hundföraren möjlighet att ge akt på hundens reaktioner vilket ger värdefull information.

Bonus och Maria har vid ett flertal till-

fällen deltagit i bland annat skallgångskedjor när polisen och hemvärnsförband letat efter försvunna personer.

De tillhör Medelpads hemvärnsbataljon och är bosatta i Söråker.

ÖVERLÄGSEN SENSOR

– Hundekipagen har ett stort värde i bataljonen, betonar Peter Helsinger. Hunden är ju överlägsen människan som sensor. En bra hund måste också ha en bra förare som kan tyda hundens signaler. Hundekipaget måste vara fältmässigt för att fylla de krav som finns inom förbandet. Chefer som har sig hundekipage tilldelade ska också vara utbildade på hur man ställer uppgifter till ekipaget.

– Väl utbildade hundekipage och ett riktigt utnyttjande är en förutsättning för att snabbt kunna genomsöka ett terrängparti eller en metod för att förstärka bevakningen, avslutar Peter Helsinger.

– Polisen har inte riktigt förstått hur vi arbetar, konstaterar Medelpadsbataljonens hundtjänstbefäl, Katarina Nyberg. Ibland sätts vi in efter att orienterare sökt i ett område. Eller så sätter de in oss i skallgångskedjor. Skulle hundarna få komma först skulle vi kunna göra underverk, säger Katarina Nyberg.

Bonus och Maria tränar varje vecka vid Brukshundklubben i Timrå.

– Övning är A och O för att det ska fungera när det är skarpt läge. Utöver träningen vid Brukshundklubben tränar Bonus och Maria med hemvärnet, påpekar Katarina Nyberg.

Katarina berömmer den debriefing som arrangerades för alla inblandade sedan den drunknade kvinnan påträffats. För den delen svarade insatsledaren Kalle Hillring och insatsplutonchefen Christian Nordensson.

Sverige anses världsledande när det gäller hundtjänst.

Försvarsmakten har tagit fasta på hundens betydelse och planerar att inför nästa ordförandeskap i Nordic Battlegroup år 2011 skicka svenska hundgrupper för att lösa skarpa utlandsuppdrag.

TEXT & FOTO: UNO GRADIN

FOTNOT: MEDELPADS HEMVÄRNSBATALJON BESTÅR AV 660 HEMVÄRNSSOLDATER. I BATALJONEN FINNS DET ETT 20-TAL HUNDEKIPAGE

För att få ett duktigt hundekipage krävs många timmars övning.

Exemplarisk hundövning

■ En arbetsgrupp arbetar med att utveckla hundtjänsten i hemvärnet. Som en del av detta har man sammanställt ett antal utbildningskort med exempelövningar.

– De ska vara en hjälp för att integrera hundekipagen med hemvärnsgrupperna och nå en grundnivå som är lika över hela landet, säger Donald Juhl på HvSS.

NÄSTAN KLARA

13 av de 15 korten är i princip färdiga, en viss språkgranskning återstår, och de ska gå på remiss till utbildningsgrupperna efter jul. När hela paketet är klart i vår kommer utbildningskorten kompletteras med en inledning, ett allmänt kapitel om hunden samt en bilaga med begreppsförklaringar.

Arbetsgruppen arbetar även med en utbildningstrappa där hundekipaget utvecklas tillsammans med hemvärnsgruppen. För att säkerställa att de som utbildar hundekipagen håller en hög nivå kommer man att åka runt till utbildningsgrupperna i hela landet nästa höst och hålla kurser.

I arbetsgruppens uppgifter ingår också att utveckla stridstekniken med hund, bland annat genomsök av byggnad samt att använda hunden som distraktor vid omhändertagande. Förutom det ska man även se över organisation och materiel.

THERESE ÅKERSTEDT

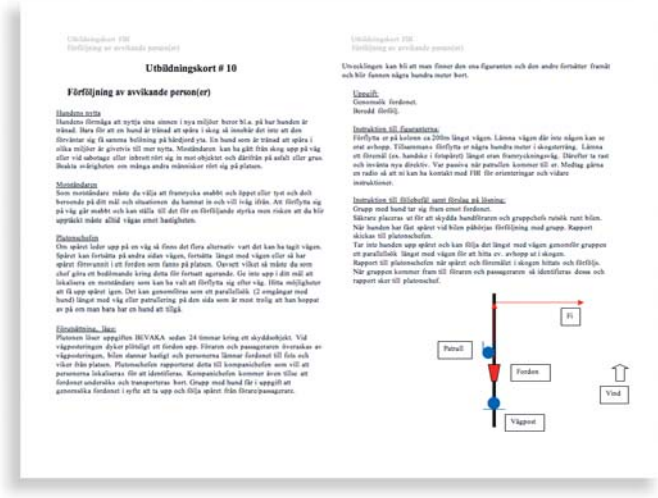

Utbildningskort # 10

Förföljning av avvikande person(er)

Exempel på det nya utbildningskortet.

Krig och fred i Skåne

Den beryktade Victor och hans medhjälpare tillverkar saringas i en avlägset liggande stuga. Terrorister under ledning av E R Palasso sprider skräck och förvirring samtidigt som demonstranter ställer till problem för de egna trupperna.

Alla funktioner och förmågor testades under övningen. Framryckningen mot stugan där Victor och Igor tillverkade saringas skedde i skyddsmask och skyddsdräkt. Väl framme var det dags för indikering. Jo, det var sarin.

■ Den sammansatta övningsbataljonen Victor Lima fick ett omfattande scenario att hantera med många olika moment under Skånes första hemvärns-KFÖ. Dessutom fanns fordonsmarscher på 75 kilometer med i övningen.

Årets hemvärns-KFÖ följde mönstret från gamla tider med bataljonsledning och mobiliseringsförrättare inkallade till måndagen, kompaniledningar till tisdagen, plutonsledningar till onsdagen och soldater till torsdag morgon.

Övningen började med mobilisering på fyra olika platser i djupaste fred, men läget skärptes snabbt till kris och krig. Efter några uppmärksammade fall med ifrågasatta hemvärnsövningar tidigare i år ägnades en hel del tid åt juridiken så att ingripanden skedde med stöd av rätt lagar och förordningar.

KOMPLICERAD OPERATION

Drygt 300 soldater och befäl ryckte in vilket var omkring 50 procent av alla befattningar i övningsbataljonen. Med ett bataljonsområde som sträckte sig tvärs över Skåne, från Sandhammaren i sydöst till Barsebäck i nordväst, var mobiliseringen en komplicerad operation som ändå i stort sett höll tidsplanen tack vare personalbefälet Lars Oldshammars noggranna förberedelser.

– Vi började planeringen i mitten av januari. Totalt har vi haft med 35 instruktörer och övningsledare och den organisationen går inte att krympa. Ska alla funktioner övas så kräver det mycket folk. Med KFÖ-premier blir den här utbildningsmodellen dyrare än tidigare men det är värt det, berättar Bo Palm som var planeringsansvarig på Skånska gruppen.

Han anser att bataljonens förbandsutvecklingsplan och personalutvecklingsplan måste ligga i botten när scenariot för en KFÖ utformas. Och det går inte att genomföra en KFÖ utan ett omfattande stöd från FMLOG och en förbandsplattform.

Förutom mobilisering och fordonsmarscher genomfördes hela övningen på militära övningsfält, Revingehed och Ravlunda. På Ravlunda genomfördes skarpskjutning med i stort sett all personal.

Ann-Christine Lundström, bilförare i insatskompaniet Quebec Lima sedan fem år, använde flextid för att kunna delta i övningen.

– Nu fick vi se att vi fungerar, säger hon. Det har varit mycket diskussion på våra korta övningar om vi skulle orka övertid och när vi fick höra om KFÖ:n så sade vi: äntligen!

Övningen var uppbyggd kring ett sammanhängande scenario med skarpskjutning, genomsök, fordonsmarscher, CBRN och tagande med rensning i urban miljö. Den lede fi spelades av soldater ur en skånsk systerbataljon, medan elever från Olympiaskolan i Helsingborg agerade drabbade civila.

Lars Sjöberg har varit med i Quebec Lima i sju år och är gruppchef. Han är också positiv till KFÖ-formen.

– Vi har lärt oss att man måste informera hela tiden. Dessutom har vi fått träna logistiken. Vi är inte vana vid ammunitionsersättning, att beställa mer vatten och så vidare. Vi har fått ett bättre samarbete i plutonen och samövats i strid. Jag kommer utan tvekan att anmäla mig till nästa KFÖ.

Bataljonschefen Lars Olsson är särskilt nöjd med inryckning och utryckning.

– Den har gått mycket smidigt, säger han. Det har varit en fantastisk inställning till att lösa problem, alla har bidragit och fixat. Olika funktioner har sökt stöd hos varandra. Mitt personliga mål har varit att soldater och befäl i bataljonen ska kunna ta en plats i det framtida hemvärnet och det tycker jag att vi lyckats med.

TEXT & FOTO: CHRISTER HANSSON

Elever från Olympiaskolan deltog som figuranter i många moment. En del av dem greps och fördes till förhör i bandvagn. De entusiastiska eleverna gjorde att många moment blev mycket bättre än de annars skulle blivit.

Störtade plan och hotade rådhus

Det var under ganska stor spänning som de första befattningshavarna anlände till regementet för att börja den första KFÖ-veckan i Hallands och att leda den bataljon som till fullo skulle stå tjänstgöringsklar under fredagen.

■ – Fördelen med KFÖ-modellen är att alla får möjlighet att gå i sin befattning och möjlighet att öva i förband. Det är viktigt att få pröva förbandets förmåga samt att öva mot ställda uppgifter, det är också viktigt att förbandet och dess soldater visar proaktivitet, alltså ligger i framkant i sitt agerande och visar den professionalism som allmänheten, objektsägare och andra berörda förväntar sig av Försvarsmakten och dess soldater, säger bataljonchefen Kaj Lönn.

Insatskompaniets första uppgift under övningen blev att gruppera vid staben och att svara för dess skydd. Check-points upprättades och inpasseringskontroller till området genomfördes. Andra delar av kompaniet var bataljonens insatsstyrka (QRF).

Med fredagens inryckning av soldater så var den 312 hemvärnsbataljonen fulltalig och operativ. Kompanierna omgrupperade efter hand till sina förstahandsuppgifter som är skyddsobjekt. Uppgifterna varierade från att bevaka förråd till hamnanläggningar. Kompanicheferna genomförde gängse utbildningsprogram och kontroller för att se till att förbandet var stridsdugligt.

Bataljonstaben fick en snabbvisit av Försvarsmaktens stf insatschef Anders Brännström samt av Luftvärnsregementets chef Lennart Klevensparr då de fick en lägesbeskrivning av bataljonschefen och en kort briefing om KFÖ-veckan av Hallandsgruppens chef Lars Olsson. Dagen omfattade även ett gediget utbildningsprogram i Hallandsgruppens försorg.

Framryckning genom Halmstad.

Insatskompaniet fick under dagen ett antal larmuppgifter bland annat i Karaby på Mästocka och ett förråd. Men detta var bara början på en händelserik helg.

STÖRTAT PLAN

Lördagen startade tidigt med varierande övningar för bataljonen och pågick till sen natt. Förbanden fick genomföra genomsök av hamnen efter sabotörer. En annan uppgift var att hjälpa räddningstjänsten vid ett flygplan som störtat i skogen. Mycket spännande uppgifter som satte soldatförmågan på sin yttersta spets. Som vanligt klarade våra välutbildade soldater sina uppgifter så att förbanden löste uppdragen med glans.

Förutom vård av all materiel och hemförlovning av förbanden så innehöll söndagen en stor uppgift för insatskompaniet. Det hade varit oroligheter i centrala Halmstad. Motståndaren har ockuperat rådhusets entré, och polisen har begärt in insatskompaniet för att genomföra en insats. Med Norre Katts park som utgångsgruppering framryckte förbandet på två täter mot rådhuset. Förbandet visade upp en imponerande styrkedemonstration och målet var att säkra de centrala delarna av staden. Motståndarna var väl organiserade och mycket hotfulla. Soldaterna agerade lugnt och metodiskt, säkrade skyddsobjektet rådhuset och tog hand om motståndarna som överlämnades till polisen som fanns på plats.

Det var nöjda soldater som efter avslutad övning fick åka hem väl vetandes att övningen i KFÖ-form resulterat i en bättre test av uthållighet och utbildning än en vanlig helgövning kan ge.

TEXT & FOTO: JAN ERIK NORDBERG

NÅGRA RÖSTER FRÅN LEDEN	HENNING WIGFORS, LAHOLMS KOMPANI	JAN ELIASSON, LAHOLMS KOMPANI	THERESE BERNDTSSON HALMSTADS KOMPANI	JERRY DAVIDSSON, FALKENBERGS KOMPANI
FRÅGA 1: Hur har informationen om övningen fungerat?	*– Gott om tid, bra info.*	*– Bra.*	*– Bra.*	*– Mycket bra, via mail och post.*
FRÅGA 2: Var det svårt att få ledigt för att delta?	*– Studerar i Stockholm, lätt.*	*– Nej.*	*– Nej.*	*– Nej, arbetsgivaren. förstår.*
FRÅGA 3: Var det ett ekonomiskt avbräck genom att delta?	*– Nej.*	*– Nej.*	*– Nej.*	*– Nej, det är mitt intresse.*
FRÅGA 4: Hur fungerade inryckningen?	*– Lätt, fungerade bra.*	*– Rätt bra, kom i fredags.*	*– Bra, första övningen som funkat.*	*Bra, tydlig och med bra information.*

VAD TYCKER DU OM FMCK:S FORTSÄTTNINGSKURS?

LINUS LARSSON, TIBRO
– Det har känts lite som en "lumpen-light", mycket för att vi bott inne på själva FömedC i en kasernbyggnad och att rutinerna och annat varit i den stilen. Det har gjort mig klart sugen på att fortsätta med någon form av militär verksamhet, kanske som ordonnans inom FMCK och hemvärnet.

MARKUS MIKAELSSON, UPPSALA
– Ett sånt här roligt kursupplägg skulle klart kunna locka in fler ungdomar i FMCK, jag har en del kompisar som jag tror skulle kunna vara intresserade av att gå med. Kursen har gett mig nya kunskaper och det är roligt att träffa ungdomar från andra FMCK-ungdomsavdelningar.

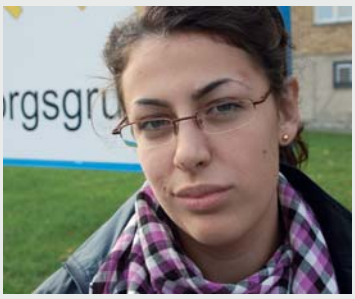

EMELIE SÖRQUIST, UDDEVALLA
– Kursen med olika moment har varit jätterolig. Speciellt gillar jag kurvtagningen som vi höll på med under en hel dag och fick göra i hög fart. Instruktörerna är väldigt kunniga och engagerade, riktiga ledare. Jag är klart intresserad av någon form av framtid inom Försvarsmakten i fortsättningen.

Framtidens förare styr med säker hand

I slutet av oktober arrangerade FMCK en central kurs för ungdomar i Göteborg med stöd av Elfsborgsgruppen. En förhoppning är att verksamheten i framtiden ska ge fler unga mc-ordonnanser till hemvärnet.

I en av Elfsborgsgruppens lektionssalar sitter en samling nöjda ungdomar och har kursutvärdering efter en hel vecka inne på Försvarsmedicincentrums område. Tjejerna och killarna kommer från hela landet och har valt att tillbringa höstlovet i FMCK:s regi.

– Det är en fortsättningskurs för våra FMCK-ungdomar mellan 16 och 18 år, och som redan har körkort på moped respektive lätt motorcykel, säger kurschefen Jörgen Karlsson.

Mc-ordonnansens roll är viktig inom hemvärnet. När sambandet tryter är de ibland det enda effektiva alternativet till kommunikation mellan förband och chefer. En ordonnans ska bland annat kunna orientera sig snabbt och skickligt med karta och kompass. Jörgen Karlsson tror att upplägget med ordonnanstjänst sporrar ungdomarna till fortsatt verksamhet inom FMCK.

– Helt klart är det kul för ungdomarna att få en befattningsliknande utbildning som både är spännande och intressant. Vår förhoppning är att det kommer leda till att de senare söker sig till främst FMCK och hemvärnet eller alternativt övriga Försvarsmakten, säger Jörgen Karlsson.

Kursen inkluderade även allmänmilitära ämnen som sjukvårdstjänst, exercis och ledarskap. Även grundläggande kunskaper i att reparera sin motorcykel har ingått i utbildningspaketet. Det planerade fältpasset fick tyvärr avbrytas av säkerhetsskäl, då vädret gjorde att fullvärdig sömn inte kunde garanteras för de mc-körande eleverna.

MER ÄN BARA MC-TJÄNST

En stor del av kursen har handlat om att träna upp den personliga färdigheten i att framföra mopeden eller motorcykeln. Många timmar har ägnats åt utbildning i den så kallade "körgården", en inhägnad bana. Ungdomarna fick inledningsvis träna under kontrollerade former och sedan på en mer verklighetstrogen slinga.

BRONSTESTER

Eleverna fick även provköra 125 kubikaren samt Mc 258, FMCK:s gröna standardmotorcykel. Det gavs också möjlighet att göra testerna till det prestigefyllda FMCK-förarmärket i brons. Efter provet kunde totalt fem ungdomar kvittera ut märket för motorcykel respektive moped.

– Två ungdomar klarade märket för mc, tre för moped. Testkraven innefattar körskicklighet i körgården där fotningar i asfalten eller andra fel ger poängavdrag. Kraven är hårda för märket. Trots att alla kursens deltagare inte klarade märket, så har de visat en stor iver att utveckla sina kunskaper under veckan här i Göteborg, säger Jörgen Karlsson.

TEXT & FOTO:
RICHARD KJAERGAARD

FMCK-ungdomarna Mathilda Wihlborg och Philip Söderberg Skog instrueras av Joel Stolt på körbanan.

Toppen, 1 797 meter över havet. Carl Carner, Oscar Skörvald Li, Daniel Mattsson, Patrik Franklin, Jon Lundin, Malin Haqvinsson, Peter Van Reenen, Niklas Trogen, Gustav Säljgård, Daniel Custersson, Tobias Mastokangas och Lars Thorvald.

Patrik Franklin och Daniel Mattsson kämpar på uppför den steniga branten.

En övning att minnas

Efter två helgers fjäll- och ledarskapsutbildning stod vi nu uppställda utanför Dalregementsgruppen i Falun, det här skulle bli en resa att minnas.

■ Under utbildningen hade vi fått lära oss hur man uppträder på fjället; hur man sätter upp de nya tälten, vad som bör ligga högst upp i ryggsäcken och hur man klarar sig utan skavsår. Utbildningen hade även innehållit en ledarskapsdel där vi lärt oss hur en grupp fungerar; hur gruppen ska samarbeta, hur chefen över gruppen ska uppträda och framför allt hur man håller humöret och moralen uppe!

Det var all denna undervisning som nu skulle sättas på prov. Vi satte fart mot Sveg där vi övernattade för att sedan på fredag förmiddag anlända till Ljungdalsfjällen och Kläppen. Efter att gruppcheferna fått en snabb briefing hängde vi på oss våra ryggsäckar och gav oss iväg mot vårt mål; Helags fjällstation tolv kilometer bort. Det var mulet väder och vindbyar på upp emot 20 meter per sekund så det blev en vinglig färd över de utlagda spångarna. Det första alla gjorde var att byta ut kranvattnet i vattenflaskorna till det friska och klara fjällvattnet. ”Nog för att jag hört att vattnet ska vara gott men så här bra trodde jag inte att det var!” hördes en röst.

Efter en dryg timmes vandring tog vi lunchrast, vilket innebar en påse med frystorkat vid en porlande bäck innan vi vandrade vidare. När vi sedan passerade trädgränsen bredde de milsvida fjällen ut sig, höstens alla färger fick fjällen att ”brinna” och det blev en underbar start på resan.

När vi kom fram till fjällstationen som ligger belägen alldeles vid foten av Helags slog vi upp tälten och slevade i oss ännu en påse torrfoder. Det var med drömmande blickar som vi såg upp mot Sveriges sydligaste glaciär. Om vädret tillät skulle vi i morgon gå fram till glaciären och även göra ett försök att nå toppen på 1 797 meter över havet.

För en del av oss innebar resten av kvällen ett bastubad i fjällstationens bastu, andra låg i tälten och knaprade på torkat renkött och övriga bara njöt av att få vara på fjället.

SMAKAR PÅ GLACIÄREN

Dagen efter stod vi marschklara klockan 08:00 utanför tälten. Vinden hade nästan helt avtagit och de moln som igår täckte fjället hade nu dragit vidare och vi kunde för första gången se toppen. Det var i samlad trupp som vi sedan gav oss iväg mot vårt första mål; glaciären. Det var en tuff vandring men när man vände sig om och tittade ut över fjällvärden fick man energi att fortsätta. Efter någon timmes vandring, ett omplåstrat skavsår och några chokladkakor var vi till slut framme. ”Mattsson, ta ett kort på mig när jag slickar på glaciären!” Det gjordes snöänglar och en och annan snöboll ven genom luften, det här var över förväntan!

Men efter en gruppbild i en av glaciärens djupa sprickor insåg vi snabbt att den biten vi gått hittills var den lätta delen, nu återstod att ta sig upp på toppen. Stigningen var brant och man fick verkligen se upp med var man satte fötterna. ”Sten!” var det någon som ropade, alla stannade upp och en sten rullade ut för slänten. Först i ledet gick vår ungdomsledare Lars Thorvald, en erfaren fjällinstruktör inom Försvarsmakten, så vi kände ingen oro när han med sina långa ben ledde oss uppför branten.

TACKADE BERGET

När vi passerat den brantaste delen av vandringen började energin tryta och det var dags för lunch. När alla ätit klart lämnade vi våra ryggsäckar och tog endast med oss vattenflaskor, lite godis och så klart våra kameror. Den sista biten var tung, stora stenar och hål doldes av snö. Men för varje steg kom vi närmare toppen och utsikten blev bara bättre och bättre och det var med stor lättnad som vi klappade toppröset och tackade berget för att vi fick komma upp. Efter en hälsning i gästboken och en gruppbild begav vi oss ned igen och det var skönt att få gå lite nedför igen!

Efter ett kort besök i souvenirshopen packade vi ihop tälten och började gå tillbaka mot Kläppen och våra fordon. Vi gick en bit och slog sedan läger. Under kvällen gav vi varandra feedback på våra ledarinsatser under ledning av Peter Van Reenen som för övrigt är ungdomsansvarig i Dalarna. När vi sedan gick den sista biten på söndagen bjöds det på strålande sol och det var med glada miner som vi tog våra sista steg på fjället … för den här gången!

TEXT & FOTO:
NIKLAS TROGEN

Kulturchef: Lars Brink.
Tel/fax: 031-82 75 26

Max Manus – norsk motståndshjälte

Ett av de absolut sämsta sätten att använda vapen på. I denna scen lyckades huvudpersonen, Max Manus, att skjuta tre förföljande tyska soldater.

Vad händer med såväl tortyroffer som med kamrater oförmögna att gripa in? Livslånga trauman. Den tyske officeren, t h, dömdes efter kriget av norsk domstol till döden för krigsförbrytelser.

Här avrättas fem norska hamnarbetare i Oslo, som hämnd för att den norska motståndsrörelsen lyckades sänka ett tyskt trupptransportfartyg. Ett exempel på de många krigsförbrytelser som den tyska ockupationsmakten utförde och som återspeglas i filmen.

"SABOTÖREN MED NI LIV" lyder rubriken på en artikel i norska Aftenposten i december 1984. Sabotören, den norske motståndsmannen Max Manus under den tyska ockupationen av Norge 1940–1945, fyllde 70 år. Den unge äventyraren, 26 år 1940, hade blivit en symbol, en myt och en legend i Norge, men även annorstädes.

Nu har han blivit filmhjälte, i en film som har setts av långt över en miljon människor i Norge. Tillkommer så cd-varianten som torde vara en obligatorisk familjefilm. Fenomenet är djupt förklarligt; varje norsk släkt har ännu idag ett förhållande till ockupationen.

Visst var Max Manus en äventyrare, men också en äkta patriot som såg ett fritt Norge, – och ett fritt Norden – som värt att dö för. Därför gick han ut som krigsfrivillig till Finland när landet anfölls av Sovjetunionen den 30 november 1939. Efter Vinterkriget som slutade den 13 mars var det bara en knapp månad till den 9 april 1940 och det var dags att vända vapnen mot den tyska ockupationsmakten.

FILMEN OM MAX MANUS och hans kamraters insatser som sabotörer och propagandister, genom illegala tidningar med mera, speglar ett skeende från en från början något naiv motståndskamp till efterhand några mycket farliga operationer; bland annat sprängningar av väl bevakade tyska transportfartyg i norska hamnar.

DE SPECIFIKA stridsscenerna är actionblodiga men lider av taktiska och tekniska brister. Här skjuts från höften från alla sidor, som om det inga sikten fanns på engelska och tyska kulsprutepistoler. Som om det går till så vid strid i bebyggelse och på korta håll. Det vittnar tyvärr om en beklagansvärd kunskapsbrist hos den som till äventyrs har varit filmens militära rådgivare.

Filmmakarna tycks vilja täcka allt vad som skedde i Oslo. Det kan bli splittrat. Men som viktig och spänningsfylld historia är filmen bra. Särskilt som den går på djupet och skildrar såväl mänskliga relationer som vad som kan ske med människor i krig, när oskiljaktiga kamrater torteras eller stupar.

Huvudrollsinnehavaren, Aksel Hennie, förmår gestalta hjältens utveckling från oerfaren äventyrare till den efter några år mogne mannen med djupa funderingar kring meningen med det hela.

LARS BRINK

FILMTITEL: Max Manus
REGI: Joachim Rønning och Espen Sandberg
MEDV: Aksel Hennie, Agnes Kittelsen m. fl.
Produktion: Nordisk Film

Väpnad trupp för fredens skull!

UNGEFÄR 100 000 svenska kvinnor och män har under mer än 50 år lämnat Sverige för att i FN:s regi eller med FN-mandat främja fred i utländska oroshärdar.

Hur var det att dras in i regelrätta strider i inbördeskrigets Kongo 1961? Hur var det att övervaka vapenvilan på Cypern? Hur hjälptes civilbefolkningen i Kosovo 2004? Några av svaren skymtar i den väldesignade och innehållsrika utställningen på Armemuseet i Stockholm.

Genom miljöscener med dockor i naturlig storlek berättas om FN-soldatens varierande uppgifter, som Krigare, Spanare och Hjälpare. Men här berättas också om bakgrunden till olika konflikter och om tankarna bakom utlandsuppdragen.

VAD INNEBÄR det att Sverige övergått till ett insatsförsvar med utlandsstyrkan som profil, frågade Eva-Sofi Ernstell, chef för Armémuseet, vid invigningen.

Ett svar kan vi ge inom hemvärnet. Många kvinnor och män med utlandserfarenheter söker sig efter hemkomsten till hemvärnet och höjer därmed kvaliteten på de förband som nu utgör huvuddelen av det inhemska insatsförsvaret: just hemvärnet.

Ett annat svar är att – trots alla politiska diskussioner om vilken

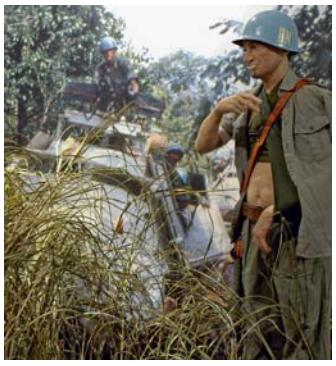

Kongo 1961. "Krigaren" En sårad svensk FN-soldat tänder en cigarrett efter ett dramatiskt tågöverfall. FOTO: ARMÉMUSEUM

nytta vi egentligen gör som militär i utlandet – de många insatserna också utgör en förlängd, frivillig, militärtjänstgöring för svenska värnpliktiga, och för yrkesbefäl, med vad det innebär av kompetenshöjning genom praktisk tillämpning.

I UTSTÄLLNINGEN visas fordon, utrustning och vardagsföremål kopplade till utlandstjänsten. En beklaglig miss måste dock noteras vad gäller föremålen. Den svenska truppen i Kongo 1960-64 använde den amerikanska dubbelhjälmen med en innerhjälm av plast och en ytterhjälm av stål. Innerhjälmen var blåmålad medan ytterhjälmen var grön, i många fall med förkortningen ONU, den franska förkortningen för FN-organisationen, påmålad.

I utställningen visas emellertid den NATO-variant som hade använts av de belgiska kolonialtrupperna i Kongo och som vid denna tid i många fall användes dels av den nya kongolesiska armén ANC, dels av utbrytarstaten Katangas nyuppsatta armé (gendarmeri). Enda skillnaden var att de före detta belgiska ytterhjälmarna var kamouflagemålade.

Två sådana hjälmar visas på utställningen, men med texten att de bars av FN-trupp. Undertecknad, som var med vid stormningen av Katanga-gendarmeriets huvudläger, Camp Massart 1961, tillvaratog bland annat en sådan hjälm, även den har den grundläggande kamouflagemålningen kvar.

LARS BRINK

Fredssoldater – boken!

TILL DEN PÅGÅENDE utställningen Fredssoldater passar Armémuseum på att tillägna sin årsbok 2008/2009 över detta tema. Tolv olika författare ger sina synvinklar, samordnande under redaktören Lena Holger. Artiklarna spretar åt olika håll, där de historiska missionerna blandas med 2000-talets sätt att se på fredsbevarande insatser.

JAG VILL FRAMHÅLLA Lars Andersson och Anders Emanuelsson artikel Lessons not learned. Den behandlar risk och säkerhetsaspekterna och behovet av att koppla verksamheten på fältet till förbandsproduktionen här hemma utifrån gjorda erfarenheter. En artikel jag rekommenderar även för befäl i hemvärnet.

Ämnet är komplext, antalet soldater som har varit ute på mission, vare sig det är med blå eller brun basker är närmare 100 000. Alla har vi vår bild av vår mission, och att den upphörde i samband med hemkomsten. Bara minnena finns kvar.

TYVÄRR LÄMNAR boken inget bestående intryck. Även om de enskilda författarna har sina kvalitéer blir det sammanlagda resultat inte så bra som förväntat. Syftet att beskriva Sveriges engagemang för freden är gott, men det finns bättre böcker i ämnet.

GUSTAV ANDERSSON

Nyanserat om dagen D

Andra världskriget skildras ibland som det sista riktigt rättfärdiga kriget: Den fria världens strid mot tyranni och extremism i dess värsta form. Ett sådant synsätt är varken en dålig eller felaktig version av vad som hände, men leder lätt till onyanserade skildringar.

För det är ju självklart att det förekom ett visst mått av övervåld även från de allierade styrkorna – trots de höga ideal som man försökte leva upp till. Detta lyckas den brittiske militärhistorikern Antony Beevor fånga i sin senaste bok om D-dagen och slaget om Normandie 1944.

STRIDERNA i Frankrike var i många fall oerhört brutala, fullt jämförbara med östfronten i Ryssland. Det säregna nordfranska landskapet med sina ogenomträngliga häckar och små strategiska städer gav tyskarna oanade möjligheter att bita sig fast och slå tillbaka. Detta, och annat, ledde till att de allierade emellanåt kände sig nödgade att jämna hela franska städer och byar med marken. Det var därför inte med odelad glädje som fransmännen välkomnade sina befriare.

Det må ha knäckt det tyska försvaret, men till ett extremt pris. Eller som Beevor skriver: ”Normandies grymma martyrskap hade verkligen räddat resten av Frankrike.” Sedan skall man förstås vara medveten om att vad tyskarna gjorde mot civilbefolkningen var hundrafalt värre.

BEEVORS SKILDRING är uppfriskande och nyanserad och hans skildring av det storpolitiska spelet i Frankrike är material för en hel roman. Detta samtidigt som han även lyckas fånga den idealism som präglade de allierade soldaterna och deras befälhavare.

JOACHIM BRINK

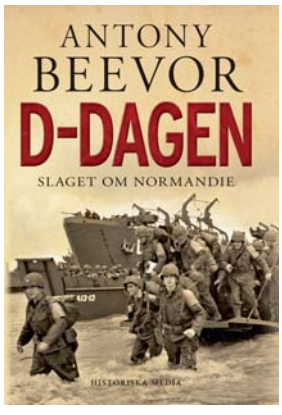

TITEL: D-dagen: Slaget om Normandie
FÖRFATTARE: Antony Beevor
FÖRLAG: Historiska Media

Guldsmedshyttan klarade marschen

Guldsmedshyttan tog sista chansen att bli godkänd som hemvärnsmusikkår. I september testades de på den ceremoniella delen av högvaktsavlösningen, vilket bland annat innebär att man ska kunna spela samtidigt som man marscherar i cirka tre kilometer.

■ **REGEMENTSTRUMSLAGAREN**

Roger Bejerfalk, som även är dirigent för Arméns musikkår, hade vid tre söndagar i september övat upp ceremonidelen med hemvärnsmusikkåren vilket innebar tuffa och långa träningspass. Under certifieringen spelade Roger Bejerfalk både vaktchefer och dagmajorer som ingår i ceremonierna. Kåren hade också egna övningspass förutom dessa.

Från Försvarsmusikcentrum kom musikdirektören Olle Hermansen som ”domare”.

MOT SLOTTET

Certifieringen gjordes på dragracingbanan i Lindesberg och där simulerades de moment som ingår i en riktig vaktavlösning. Ceremonin inleddes med att från ”Hedvig Eleonora kyrka” marschera in på ”Armémuseums gård”, för att där sammanstråla med pågående vaktstyrka. Därefter en konsert med Vivu Esperanto och Livregementets grenadjärers marsch. Efter avlämning och visitation blev det parad för fanan i form av Arméns paradmarsch. Under den tjugofem minuter långa marschen till ”borggården på slottet” spelades Svensk polismarsch, Fanvakten och Narviksgutten samt mellanmarscher endast med trummor. Vid inmarschen på ”Kungliga slottet” spelades Livregementets Grenadjärers marsch, därefter parad för fanan med Arméns paradmarsch. Vid vaktombytet spelades Göta Signalregementes marsch och På vakt. Därefter en konsert på ”borggården” med Vivu Esperanto, Livregementets Grenadjärers marsch och Hemvärnets marsch.

GLÄDJANDE BESKED

Olle Hermansen bedömde denna gång musikkåren godkänd för statsceremoniell verksamhet, vilket innebär att man får spela vid statsbesök och högvakt, varvid många musiker fick glädjetårar i ögonen.

– När det gäller den ceremoniella delen, är detta en helt annan musikkår än den i maj. Spela kunde ni redan tidigare, sammanfattar Olle Hermansen.

Under certifieringen i maj var den musikaliska nivån inte acceptabel för att klara den högsta nivån. Eftersom Guldsmedshyttan då rekryterat många nya medlemmar, varav många yngre, fick de chansen att spela ihop sig fram till hösten och nu klarade de provet.

Örebro- och Värmlandsgruppen vill än en gång tacka Roger Bejerfalk som tillsammans med musikkåren gjorde detta möjligt.

TEXT & FOTO: HANS BERGGREN

Godkända. Hemvärnsmusikkåren Guldsmedshyttan klarade kravet på statsceremoniella spelningar vilket innebär att de även i framtiden får delta i vaktavlösningar på slottet.

Lahtiresan blev en succé

■ Hemvärnsmusikkår Gävle blev i oktober inbjudna till Lahti i Finland. Den finska landsförsvarsutbildningsföreningen (MPK) arrangerar vartannat år ett evenemang med namnet ”National Defence Band Event” som är en mönstring av den finska frivilliga försvarsmusiken. Vid årets arrangemang deltog nio finska kårer samt två inbjudna utländska musikkårer, den andra kåren var från Estland.

Gävlekåren gav två konserter under besöket, en på lördagen i ett stort köpcentrum och en på söndagen i Felix Krohn-salen i Lahtis konserthall. Dirigent var Lars Granberg.

Kåren spelade givetvis mycket svensk musik, bland annat ABBA Cadabra i arrangemang av Johan de Meij, En Hälsingesägen, Vid Frösö kyrka, Visa från Utanmyra och Krumelur av Per Lundkvist. ABBA blev väldigt uppskattat liksom Under blågul fana och ”La Voix”, Malena Ernmans schlagerbidrag.

En eloge till våra finska värdar för ett helt perfekt arrangemang och för ett enastående fint mottagande.

Besökare i ett av Lahtis köpcentrum fick höra en konsert av de svenska hemvärnsmusikerna.

TEXT & FOTO: INGVAR HANSSON

Sörmland vill spela upp igen

■ Hemvärnets musikkår Södermanland blev inte godkänd för högvaktsspelning under inspektionen. Nu vill de få en ny chans eftersom musikinspektören var sen. Inspektionen var planerad att starta klockan 17 och musikkåren var samlad. Musikinspektören ringde dock och meddelade att han var sen vilket gjorde att inspektionen blev förskjuten mer än en timme. Musikerna hade då svårt att läsa noterna på grund av minskande dagsljus vilket enligt kåren påverkade deras koncentration och lyssnandet på övriga orkestermedlemmar och egen intonation.

Orsaken till att orkestern inte blev godkända för den högsta nivån, spelning på högvakt, var otillfredsställande orkesterklang under marsch. I en skrivelse till rikshemvärnsavdelningen anhåller de därför om att få en ny chans att spela upp i fullt dagsljus.

TÅ

Musiker med fingertoppskänsla

■ En helg hade dirigenteleverna på sig att under Nils-Åke Nilssons ledning förkovra sig i dirigerandets ädla konster. Den här gången var det dirigenter som nått det tredje steget i grundutbildningen som ska öva och utveckla sina färdigheter tillsammans med Hemvärnets musikkår BohusDal. Musikkåren var instruerad att vara kritisk och att följa dirigenterna efter bästa förmåga. Två dagar följer i det kreativa mötet mellan dirigentelever och musikkår. Vad fungerar? Vad fungerar inte? Men om jag gör så här? Vad gör han där framme egentligen? Hur menar hon? Tankarna är många. Koncentrationen är på topp. Det blir många omtagningar och mycket väntan, men det är en helg full av glädje i blåsmusikens tecken.

MARTIN FEIVIK

Vår framtida organisation

Det som jag ser som ett problem i dagens hemvärn är att det finns två läger, eller ett A- och ett B-lag om man så vill. Vi uppfattar det kanske inte så, men soldaterna ute i bygden gör det ofta tyvärr.

UNDERTECKNAD är bataljonshandläggare på en av våra utbildningsgrupper. Som tillikauppgift har jag ansvaret för utbildning av blivande hemvärnssoldater, så kallad introduktionsutbildning.

Jag kommer därmed i kontakt med nästan samtliga nya hemvärnssoldater och hör deras resonemang och tankar. Sedan i rollen som bataljonshandläggare de redan etablerade hemvärnssoldaternas funderingar.

Tillhör man insatsorganisationen så beblandar man sig inte gärna med 20 timmars soldater. Det finns undantag tack och lov men de bekräftar tyvärr bara regeln. En insatssoldat som lägger ner en stor del av sin fritid på sin pluton, träffar en partner och skaffar barn eller börjar en krävande utbildning alternativt ett nytt jobb.

Tiden finns nu inte för honom eller henne att öva i den utsträckning som befattningen i insatsplutonen kräver. Denna person kommer troligen att sluta och är med största sannolikhet förlorad för rörelsen. Han eller hon går ytterst sällan över till en 20 timmars pluton under några år för att därefter kunna ingå i insatsplutonen igen då tid finns, vilket vore önskvärt.

LÖSNINGEN på detta problem är att avveckla idén om ett insatskompani på varje bataljon och låt i stället en insatspluton ingå i varje hemvärnskompani. Fördelarna här är många och jag kan inte se några större nackdelar. Som det är nu så tillhör soldaterna samma bataljon, men känner inte någon större samhörighet. De har kanske träffats på bataljonsövningar men nästan aldrig samövat och har det varit det så har insatsplutonen sannolikt varit B-styrka med vad det innebär i sammanhållning dem emellan.

> **"Tillhör man insatsorganisationen så beblandar man sig inte gärna med 20 timmars soldater."**

Nu kommer de att vara hårdare knutna till varandra och erbjudas ett gemensamt grundutbud på övningar med mera inom kompaniets ram, vilket underlättar övningsmässigt både för insatsplutonschefen som för 20-timmarschefen. De kommer även att känna en större gemenskap och framförallt skapa en bättre personlig kontakt mellan 20- respektive 60-timmars soldater i detta fall. Sannolikheten att en insatssoldat som temporärt behöver trappa ner blir kvar i organisationen kommer att vara betydligt större i och med detta.

Slutligen en återgång till en insatskompaniledning på respektive utbildningsgrupp för ledning av två eller flera insatsplutoner.

Nyrekrytering av insatskompanistaber gör att den ordinarie kompanistaben allt för ofta åderlåts och rekryteringsbasen av stabspersonal minskar. Det blir många gånger en förlora-förlora situation då det finns två underbemannade staber i stället för en fulltalig fungerande sådan.

DETTA KOMMER även att underlätta för insatsplutonchefen som många gånger har fått ett ganska stort ansvar under tiden för kompaniledningens uppbyggnad. Nu kan han/hon lämna över intervjuer och övrigt administrativt till kompanichefen och koncentrera sig på sin huvuduppgift, att leda sin pluton. Kompanichefen i sin tur kommer att känna en större delaktighet i rekryteringen. Många gånger så känner han i nuläget att han jobbar i motvind då personer som han försökt rekrytera till sitt kompani tycker att insats låter mycket mer spännande och häftigt och byter förband. Efter ett tag så kommer den kompanichefen och hans rekryteringsorganisation att tappa modet och det är vad som redan hänt på många håll tyvärr.

Slutligen en återgång till en insatskompaniledning på respektive utbildningsgrupp för ledning av två eller flera insatsplutoner.

Så en summering av detta:

- Insatsplutonerna ingår som en pluton i ordinarie hemvärnskompanier.
- Kompanichefen är chef över sin insatspluton, beredd på order underställa den till insatskompaniet.
- En insatskompaniledning per utbildningsgrupp.
- Insatskompaniledning samordnar samtliga insatsplutoners utbildningsplaner och gemensamma övningar samt säkerställer att utbildningarna kvalitetssäkras.

CHRISTER JONASSON
VÄSTERBOTTENSGRUPPEN

Bara A-lag i hemvärnet

Det handlar inte om A- och B-lag. Det handlar bara om ett A-lag.

Christer Jonassons inlägg stämmer helt överens med den erfarenhet vi har i Kungsbacka kompani.

Vi har lagt fram samma förslag att insatsplutonen skulle underställas kompaniet för att vid insats eller övning enkelt kunna underställas insatskompaniet.

Den sociala samhörigheten skulle öka; man tillhör samma förband. Det skulle bli enklare med ett förband och rekryteringsprocessen skulle bli gemensam. Övergången mellan plutonerna skulle bli mer naturliga.

FORMELLT SETT i dag skall insatsplutonen rekrytera sin egen personal, parallellt med att kompaniet rekryterar sin personal i samma kommun. Hur uppfattas detta av allmänheten?

Vår slutsats har blivit att det handlar inte om A och B-lag. Det handlar bara om ett A-lag.

LENNART OTTOSSON

Hemvärnet mot beredskapspolisen

Varför förringar beredskapspolisen hemvärnet? I flera nätartiklar om hemvärnet har det funnits kommentarer som förringar hemvärnets förmåga till att stödja samhället och framställt beredskapspolisen som den enda tillgängliga lösningen.

I EN ARTIKEL i Hallandsposten låter journalisten en intressent – Mikael Sörensen, ordförande i Sveriges beredskapspolisförening – få fritt spelrum att oemotsagd jämföra Försvarsmaktens/hemvärnets agerande med en militärdiktaturs. En frågeställning blir naturligtvis vilken vinning Mikael Sörensen har av detta.

Mikael Sörensen är ordförande för en förening, inte myndighet, som inte enbart mötts av allmänhetens uppskattande. Flera artiklar har talat om oron över snabbutbildad polis, fem veckor, med fullständiga befogenheter. Beredskapspolisen har endast tagits i bruk vid ett tillfälle, undantaget 1991, eller agerat i samband med utbildning.

En organisation som inte uppskattar dem är polisförbundet (PF). På deras hemsida har de en skrift som utmålar hemvärnet som lämplig att överta verksamheten. Detta ställningstagande är förståeligt, då PF har till uppgift att ta tillvara sina medlemmars intressen. Dessa intressen omfattar naturligtvis att eliminera risken att deras medlemmar på sikt kan ersättas, eller kompletteras, med en snabbutbildad polisstyrka.

VARIFRÅN KOMMER då påhoppet mot hemvärnet? Då beredskapspolisföreningen blev ansatta från PF valde de att angripa/förringa hemvärnet i en skrift på sin hemsidaför att inte själv framstå som svaga. Beredskapspolisföreningen, med sina medlemmar, slåss för sin överlevnad. De påhopp som utförts kan inte annat än ses som utlopp för en besvikelse att inte få tas i tjänst vilket kan vara förståeligt, men inte ursäktat.

Vad får hemvärnets skyddsvakter göra? FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

Beredskapspolisföreningen verkar huvudsakligen hänga upp sitt existensberättigande på att personal måste ha polismans befogenhet för att ingripa samt att polisen har våldsmonopol i fredstid. Enligt Beredskapspolisförordningen (SFS 2008:1097) får de vid ”allvarliga eller omfattande störningar på samhället

Beredskapspolisen svarar

Jag vill inleda med att konstatera vilken värdefull resurs hemvärnet är för vårt samhälle. Hemvärnet ställer alltid upp för att till exempel söka efter våra anhöriga som gått vilse, släcka bränder eller hjälpa veterinärer med att hitta till gårdar för att vaccinera djur. Förutom dessa sysslor skyddar hemvärnet vårt land mot yttre fiender, vilket är en viktig uppgift.

Det har på senare tid uppstått debatt kring de hemvärnsuppdrag som styrs av lagen om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet. Jag vill här först be om ursäkt till hemvärnet för att jag liknande agerandet i Halmstad med något som används i militärdiktaturer och under Pinochets regim i Chile. Huvudsyftet med liknelsen var att skapa en debatt och i efterhand kan liknelsen nog ha varit övertydlig.

Det finns, som sagt, olika tolkningar i frågan och syftet från min sida var att få igång en diskussion om var gränserna faktiskt går. Det finns ett stort engagemang hos oss alla att hjälpa till när samhället kallar och det är positivt att man vill ställa upp med de kunskaper man besitter. Jag ser inget fel i detta men vi måste se till att det blir rätt och att man inte blir fartblind i all välvilja.

I ETT DEMOKRATISKT samhälle är det viktigt att man har tydliga gränser för vem som får ingripa mot enskilda. I fredstid har normalt polisen våldsmonopolet i Sverige. Under vissa förutsättningar delar dock polisen detta monopol med andra yrkesgrupper och organisationer. Det finns då inskränkningar som avgör i vilka situationer och i vilken omfattning dessa aktörer kan nyttja våldsbefogenheter.

När det gäller beredskapspolisen så lyder denna under samma regelverk som ordinarie polis, med samma skyldighet att ingripa och använda det våld som krävs för att lösa myndighetsutövningen. Det finns dock en begränsning genom 5 § i beredskapspolisförordningen som innebär att polisen inte ska planera att sätta in sina beredskapspoliser i situationer där det finns en påtaglig risk att man brukar våld mot enskilda, till exempel kravaller.

För hemvärnet finns en mer långtgående begränsning i förordningen om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet, som säger att det inte ens får finnas risk för användning av tvång mot enskilda samt att det inte får finnas risk för att den militära personalen skadas. I en statlig utredning, SOU 2008:50, har det konstaterats att militär personal inte kan användas för att bevaka så kallade civila skyddsobjekt.

Mot bakgrund av detta fanns det konkreta skäl att kritisera den övning som genomfördes i Halmstad. Hemvärnet och beredskapspolisen har olika roller i samhället och våra uppgifter skiljer sig åt. Vi har olika utbildningar och lagstöd. Tillsammans kan vi dock komplettera varandra vid en större fredstida kris, så som skedde efter stormen Gudrun 2005.

Våra vägar kommer säkert att återigen korsas och vi har då allt att tjäna på att samarbeta. Kanske kommer det även en regeländring som förändrar våra roller. Tills dess att så sker bör vi dock arbeta inom de ramar som lagstiftaren har givit respektive organisation.

MIKAEL SÖRENSEN
ORDFÖRANDE
I BEREDSKAPSPOLISFÖRENINGEN

från ordnings- eller säkerhetssynpunkt"..."inte användas i situationer eller för uppgifter där det finns en påtaglig risk för att de kan komma att använda våld mot enskilda". Detta påtalas sällan.

Att endast polisen har våldsmonopol i fredstid är en seglivad myt som tyvärr underhålls till och med av personal på Rikspolisstyrelsen (RPS). "Fakta är att polisen har våldsmonopolet i Sverige i fredstid. Den myndighetsutövningen kan de bara delegera till civila skyddsvakter" – citat kommissarie Peter Nyström i Hallandsposten (webbupplagan 16 september).

Ordningsvakter, Försvarsmaktens skyddsvakter, Kustbevakning och Tull är bara några exempel på personal som kan använda våld/tvångsmedel i likhet med polisen. Regeringen kan besluta att även andra kan tilldelas polisiära befogenheter, på samma sätt som beredskapspolisen fick sina.

HEMVÄRNET HAR EN djup folkförankring. Vi ses som en resurs och en trygghetsfaktor. Låt oss fortsätta den inslagna vägen och fullgöra de uppgifter som regeringen ålägger oss. Men låt oss också slippa onyanserade påhopp som inte är värdiga potentiella myndighetsutövare. För gärna en dialog, men den skall föras med respekt för inblandade parter.

ODD LIND

Försvaret pastorsutbildar inte

I VÄRLDEN I DAG, fredagen den 21 augusti, var Lukas Berg skeptisk till en icke-kristen militärpastor. Den skepsisen delas även av mig, som tjänstgjorde som instruktör på kursen för blivande bataljonspastorer. Jag har även mångårig erfarenhet som militärpastor, fältpräst och pastor i utlandstjänst.

Försvarsmakten utbildar ingen till pastor, präst eller själavårdare med annan religionstillhörighet. För att bli militärpastor eller själavårdare måste man vara utbildad, prästvigd, pastorsavskild eller utsedd av den religion man företräder.

I dagsläget finns nog ingen militärpastor som inte tillhör Svenska kyrkan eller annat kristet samfund.

UNDERTECKNAD är präst i Svenska kyrkan och är i dag placerad som pastor inom hemvärnet. Om man representerar Svenska kyrkan som militärpastor, måste man vara prästvigd och ha behörighet att utöva prästtjänst enligt kyrkoordningens bestämmelser. Motsvarande finns för andra.

Kursen för bataljonspastorer/själavårdspersonal syftar inte till att utbilda någon till pastor utan att ge kunskap om försvaret, främst hemvärnets organisation och uppgift, och de uppgifter försvaret förväntar sig av bataljonspastorn.

Bataljonspastor med fackteckned kors. FOTO:THERESE ÅKERSTEDT

Information om själavården vid utbildningsförband och förband i utlandstjänst ingår också, liksom information om personalvård i övrigt. Vid årets kurs informerades också om organisation och uppgifter för själavården i våra nordiska grannländer samt USA.

Målet med utbildningen är inte att utbilda för stöd åt soldater som varit på utlandsuppdrag, utan att kunna förse hemvärnets bataljoner med själavårdspersonal.

Om sedan pastorerna dessutom kan biträda vid behov för hemvändande soldater är detta positivt, då vi i dag har så få utbildningsförband.

DELTAGANDE I KURSER anordnade av Försvarets personaltjänstförbund är öppet för dess medlemmar. Ibland kan även personer, till exempel befäl på olika nivåer, delta i kursen för att få kunskap om verksamheten.

Problemet, som jag upptäckte i somras, är att man inte är riktigt sampratad centralt.

Inför framtiden är det viktigt att rikshemvärnsstaben, frivilligansvariga i Högkvarteret, själavårdsenheten i Högkvarteret och Försvarets personaltjänstförbund tillsammans utarbetar riktlinjer för själavårdsverksamheten och utbildningen för hemvärnets behov.

Skulle behov uppstå i framtiden av själavårdare av annan religion, måste man vara tydlig med benämning och symboler.

Fackteckned kors innebär kristen förankring, både för den som bär det och den som möter själavårdaren.

MATTS MARTINSSON
BATALJONSPASTOR
ÄLVSBORGSBATALJONEN

Tillsammans med beredskapspolisen

HÄNDELSEN i Halmstad tänker jag inte kommentera. Jag tänker däremot ge min syn på hur Nationella Skyddsstyrkorna och beredskapspolisen skulle kunna utvecklas.

Hemvärnet kommer att ha 40 bataljoner och cirka 22 000 soldater. Beredskapspolisen cirka 1 500. Hemvärnet är organiserat i 40 bataljoner med stab- och ledningskapacitet. En insats i fredstid för hemvärnet under ledning av polis kan innebära, att hemvärnet mycket väl skulle ha behov av den kompetens som beredskapspolisen har och ett sätt att tänka är då, att varje hemvärnsbataljon helt enkelt tillförs en "pluton beredskapspolis".

DENNA RESURS ingår då i bataljonen och används på ett sådant sätt och för sådana uppgifter som de är utbildade och övade för och – i fredstid – skulle de kanske kunna ha sin "egen uniform" (dock kompletterad med någon form av hemvärnets emblem). Därmed stärks hemvärnets roll och möjlighet att stödja samhället som det är tänkt. Att ha flera olika aktörer på en och samma arena skapar samordningsproblem och gagnar ingen.

ATT OBSERVERA är, att beredskapspolisen ingående i hemvärnet dessutom när som helst som autonom enhet, det vill säga "HvBeredskapspolispluton", skulle kunna förstärka polisen vid särskilda tillfällen – men ändå ha alla fördelar av de resurser som hemvärnet har!

Kanske väl visionärt.

CLAES-ÅKE HENRICSSON

Byta kragspeglar

Är det inte dags att skrota vår "vidriga" kragspegel och byta till en mer modern och anpassad till Nationella Skyddsstyrkan, NSS.

Mitt förslag är en kragspegel med armétecknet som grund och ett "infällt" ankare.

Då har man inte trampat något vapenslag på tårna utan även fått med våra marina del av NSS.

GUSTAF HÖGBERG

POSTTIDNING
Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm
Vänd dig till din utbildningsgrupp vid felaktigheter,
inte till tidningens redaktion. Detta gäller ALL krigsplacerad
personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.
Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring!

HEMVÄRNET 70 ÅR

1940–2010

Beställ hemvärnets JUBILEUMSBOK redan nu på
www.hemvarnsboken.se!

Till de första 1000 böckerna medföljer utan extra kostnad:
• En nyproducerad cd med musik av hemvärnets musikkårer
• Boken ”Hemvärnsgubbar och veteraner”

Jubileumsboken, på 248 sidor, är rikt illustrerad och ger en underhållande och lättläst bild av dagens hemvärn och dess historia. När hemvärnet fyllde 50 år 1990 gavs den första jubileumsboken ut. Nu ger vi ut en ny jubileumsbok och har valt att fokusera på de senaste 20 åren.

UR INNEHÅLLET: HISTORIA • FAKTA • TIDSAXEL • FRAMTID • UNDERRÄTTELSEKOMPANIER • MARINA HEMVÄRNET/SVK RF • HEMVÄRNETS STRIDSSKOLA • STÖD TILL SAMHÄLLET • TIDNINGEN HEMVÄRNET • HEMVÄRNSRÖRELSEN OCH MEDINFLYTANDET • UNGDOMAR • VETERANER • MUSIKKÅRERNA • FÖRSVARSUTBILDARNA • SVENSKA LOTTAKÅREN • BILKÅREN • FRO • FMCK • FFK • SRK • SBK • KÅSERI

SÅ BESTÄLLER DU! Jubileumsboken som levereras i mars 2010 kostar **320 kronor** styck, inklusive porto, vid leverans inom Sverige. Vid köp av fler än 9 bokpaket är priset 250 kronor styck, exklusive porto.
Gå in på **www.hemvarnsboken.se** och följ instruktionerna, du får sedan en bekräftelse på beställningen via mejl.
Vill du ha fler än 9 exemplar till lägre pris, mejla Pia-Lena Jansson, Tidningen Hemvärnet, på **pia-lena.jansson@mil.se**

www.hemvarnsboken.se uppdateras fortlöpande med bilder från boken.

TIDNINGEN HEMVÄRNET
107 85 Stockholm